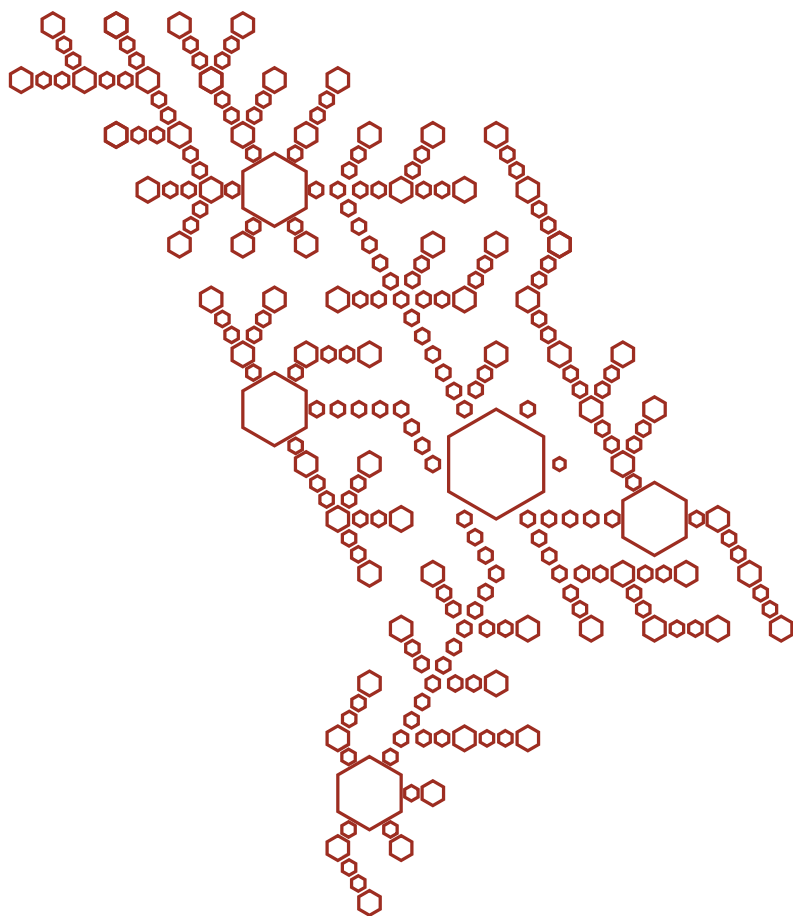

IMPOZITELE ȘI TAXELE LOCALE

GHIDUL AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE

GHIDUL AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE

IMPOZITELE ȘI TAXELE LOCALE

**Angela SECRIERU
Lilia DRAGOMIR (ROTARU)
Andrei PETROIA**

Chișinău, 2015

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF DENMARK
DANIDA DANISH FOREIGN
DEVELOPMENT COOPERATION

Acest ghid a fost elaborat în cadrul Programului Comun de Dezvoltare Locală Integrată (PCDLI) implementat de Guvernul Republicii Moldova, cu asistența Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Entității Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women), finanțat de Guvernele Danemarcei și Suediei.

Mai multe informații despre activitățile desfășurate de Programul Comun de Dezvoltare Locală Integrată puteți găsi vizitând paginile web: www.descentralizare.gov.md și www.md.undp.org

Ghidul Autorităților Publice Locale „Impozitele și Taxele Locale” a fost elaborat de către:

Angela Secrieru, doctor habilitat în științe economice, profesor universitar, expert IDIS „Viitorul”

Lilia Dragomir (Rotaru), doctor în științe economice, conferențiar universitar, expert IDIS „Viitorul”

Andrei Petroia, doctor în științe economice, conferențiar universitar, expert IDIS „Viitorul”

Publicația a fost realizată în cadrul proiectului „Asistență și instruire pentru consolidarea capacităților APL” implementat de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”.

Opiniile exprimate în această publicație aparțin autorilor și nu reflectă neapărat politicile sau viziunile oficiale ale Guvernului Republicii Moldova, PNUD, UN Women sau Guvernelor Danemarcei și Suediei.

Secrieru, Angela.

Impozitele și taxele locale: Ghidul autorităților publice locale / Angela Secrieru, Lilia Dragomir (Rotaru), Andrei Petroia; Progr. Comun de Dezvoltare Locală Integrală (PCDLI), Progr. Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitatea Femeilor (UN Women). - Chișinău: S. n., 2016 (Tipogr. "Bons Offices"). - 108 p.

Bibliogr.: p. 91 (15 tit.) și în subsol. - Apare cu sprijinul financiar Guvernului Danemarcei și Suediei. - 1200 ex.

ISBN 978-9975-87-076-4.

351.713:336.22

S 40

CUPRINS

ACRONIME	5
Capitolul 1. Noțiuni fundamentale în domeniul impozitelor și taxelor locale	6
Capitolul 2. Cadrul legal și de reglementare referitor la impozitele și taxele locale	11
Capitolul 3. Impozitele și taxele locale pe categorii: elementele reglementării și metodologia de calcul	19
3.1. Impozitul pe bunuri imobiliare	19
3.2. Taxele locale	26
Capitolul 4. Administrarea fiscală – reguli generale	42
Capitolul 5. Administrarea taxelor locale	49
Capitolul 6. Administrarea taxelor pentru patenta de întreprinzător	55
Capitolul 7. Administrarea taxelor pentru resursele naturale	58
Capitolul 8. Administrarea impozitelor pe bunuri imobiliare	64
Capitolul 9. Administrarea impozitului privat	68
Capitolul 10. Gestiunea colectării datoriilor fiscale. Noțiuni fundamentale	70
Capitolul 11. Raportarea și colaborarea cu inspectoratul fiscal	75
Capitolul 12. Taxele locale și optimizarea presiunii fiscale la nivelul UAT	85
GLOSAR	88
BIBLIOGRAFIE	91
ANEXE	92

ACRONIME

- APL** – Administrația Publică Locală
- BASS** – Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat
- BP** – Buget Bazat pe Performanță
- BS** – Bugetul de Stat
- BUAT** – Bugetul Unităților Administrativ - Teritoriale
- CEAL** – Carta Europeană a Autonomiei Locale
- CBTM** – Cadrul Bugetar pe Termen Mediu
- CF** – Codul Fiscal
- DGF** – Direcția Generală Finanțe
- FAOAM** – Fondurile Asigurării Obligatorii de Asistență Medicală
- FMI** – Fondul Monetar Internațional
- FPL** – Finanțele Publice Locale
- GFPL** – Gestiunea Finanțelor Publice Locale
- GFS** – Statisticile Financiare Guvernamentale
- IFPS** – Inspectoratul Fiscal Principal de Stat
- IFS** – Inspectoratele Fiscale de Stat Teritoriale Subordonate IFPS
- LFPL** – Legea privind Finanțele Publice Locale
- MF** – Ministerul Finanțelor
- OCDE** – Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
- PIB** – Produsul Intern Brut
- SCITL** – Serviciile de Colectare a Impozitelor și Taxelor Locale ale Primăriilor
- SND** – Strategia Națională de Descentralizare
- TVA** – Taxa pe Valoare Adăugată
- UAT** – Unitate Administrativ-Teritorială
- UE** – Uniunea Europeană
- UTA** – Unitate Teritorială-Autonomă

CAPITOLUL 1

NOȚIUNI FUNDAMENTALE DIN DOMENIUL IMPOZITELOR ȘI TAXELOR LOCALE

Unitățile administrativ-teritoriale (UAT) din Republica Moldova își formează veniturile din următoarele surse (fig. 1):

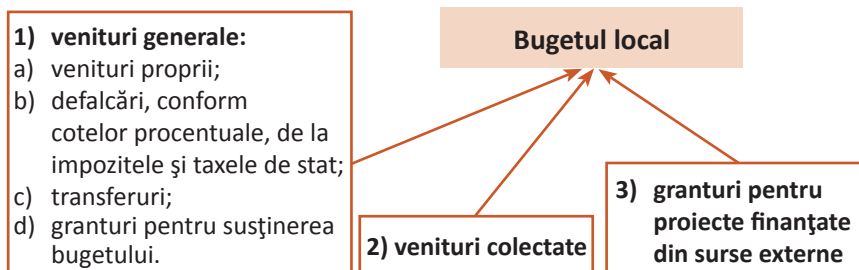

Figura 1. Veniturile bugetelor unităților administrativ-teritoriale

Important

Gradul de autonomie locală a unei comunități depinde, în mare măsură, de ponderea veniturilor realizate pe plan local (veniturile proprii) comparativ cu alte surse de venituri ale bugetului local. Ideal ar fi situația dacă veniturile proprii ar acoperi cheltuielile efectuate în scopul satisfacerii nevoilor locale. În realitate, acest lucru se întâmplă foarte rar.

Veniturile proprii ale bugetelor UAT se compun din *impozitele și taxele locale*, prevăzute pe fiecare teritoriu în parte, în conformitate cu Codul Fiscal și se virează direct și integral la bugetele respective.

CE REPREZINTĂ IMPOZITELE ȘI TAXELE LOCALE?

Definiție

Impozitul reprezintă o contribuție bănească obligatorie, generală și cu titlu nerambursabil, datorată conform legii, bugetului public de către persoanele fizice și juridice pentru veniturile pe care le obțin sau bunurile pe care le posedă. În cazul **impozitelor locale**, această plată este efectuată în favoarea **bugetelor locale**. În contextul acestei definiții, *boxa* de mai jos precizează **caracteristicile impozitului**.

Caracteristicile impozitului

- Caracterul obligatoriu al impozitelor înseamnă că plata acestora către stat (APL) este o sarcină impusă tuturor persoanelor fizice sau juridice care realizează venit dintr-o anumită sursă sau posedă un anumit gen de avere pentru care, conform legii, datorează impozit.
- caracterul de plată generală reiese din obligația care se referă la grupe sau categorii de contribuabili și nu la subiecți stabiliți în mod individual;
- caracterul definitiv și nerambursabil evidențiază lipsa obligației de restituire de către stat (APL) direct contribuabilului suma percepută. Beneficiarul necondiționat al plății este statul (APL), iar contribuabilul nu poate pretinde un echivalent direct și individual pentru plata aferentă impozitului.

Taxa locală, conform Codului Fiscal al Republicii Moldova, reprezintă o plată obligatorie efectuată la bugetul UAT, având, în mare parte, aceleași caracteristici și elemente pe care le are impozitul.

Noțiunile de impozit și taxă locală cuprind și **elementele** acestora care trebuie cunoscute de APL (Administrația Publică Locală) și organele fiscale la stabilirea obligației fiscale în sarcina contribuabililor. În continuare, explicăm sensul fiecărui element.

Elementele impozitului/taxei locale

- Denumirea impozitului / taxei locale;
- debitorul, subiectul (plătitorul) impozitului / taxei locale;
- suportatorul (destinatarul) impozitului;
- obiectul sau materia impozabilă;
- sursa impozitului / taxei locale;
- unitatea de evaluare;
- cota impunerii;
- asieta sau modul de așezare a impozitului / taxei locale;
- termenele de plată;
- înlesnirile, drepturile și obligațiile debitorilor;
- răspunderea debitorilor;
- calificarea impozitului / taxei locale.

Denumirea impozitului (taxei locale) corespunde caracterului financiar-economic și juridic al acestuia. *De exemplu:* impozitul pe bunurile imobiliare, taxa de piață etc.

Debitorul (plătitorul) sau subiectul impozitului (taxei locale) poate fi orice persoană fizică sau juridică căreia îi revine obligația de a plăti în contul bugetului local, conform legii, sumele care constituie impozite, taxe sau este obligată la efectuarea unei anumite prelevări la bugetul local. Astfel, la taxa pentru amenajarea teritoriului, debitori ai taxei sunt persoanele juridice sau fizice, înregistrate în calitate de întreprinzător, care dispun de bază impozabilă, la taxa pentru unitățile stradale de comerț și/sau de prestare a serviciilor – persoanele juridice sau fizice, înregistrate în calitate de întreprinzător, care dispun de unități comerciale și/sau de prestări servicii de deservire socială etc. În vorbirea curentă, subiectul impozitului mai este denumit și *contribuabil*.

Suportatorul (destinatarul) impozitului este persoana care suportă efectiv impozitul. În mod normal, subiectul impozitului ar trebui să fie și suportatorul acestuia. În realitate, sunt frecvente cazurile în care suportatorul impozitului este o altă persoană decât subiectul (fenomen cunoscut sub denumirea de transpunere a impozitelor plătite de unele persoane fizice sau juridice în sarcina altora).

Obiectul sau materia impozabilă reprezintă veniturile sau bunurile impozabile ori taxabile. Venitul impozabil poate fi venitul sau profitul

întreprinderilor municipale sau al entităților private, veniturile persoanelor fizice, oamenilor de artă, știință. Bunurile impozabile pot fi clădiri, terenuri, mijloace de transport etc.

Sursa impozitului arată din ce anume se plătește impozitul: din venit sau din avere. În primul caz, obiectul impunerii coincide cu sursa. În cel de-al doilea – nu întotdeauna există o asemenea coincidență, deoarece de regulă impozitul se plătește din venitul realizat de pe urma averii respective și puține sunt cazurile când aceasta diminuează averea propriu-zisă.

Pentru exprimarea dimensiunii obiectului impozabil se folosește o anumită unitate de măsură, care poartă denumirea de **unitate de impunere**. Drept unitate de impunere putem întâlni unitatea monetară (MDL) în cazul impozitului pe venit; hectarul la impozitul funciar, kg, litru, etc.

Unitatea de evaluare (cota impozitului / taxei) reprezintă impozitul aferent unei unități de impunere. Impozitul (taxa locală) poate fi stabilit într-o sumă fixă sau în cote procentuale.

Cota fixă ca modalitate de exprimare a cuantumului impozitului (taxei locale) se folosește atunci, când baza de calcul o formează anumite obiecte, fapte sau acte juridice: capacitatea cilindrică a autovehiculului, suprafața de teren, eliberarea unui act etc.

Cota procentuală este cel mai răspândit mod de impunere și se folosește în cazurile când obiectul impozitului îl constituie valoarea obiectului deținut sau venitul realizat de debitor. Cota procentuală poate fi: proporțională, progresivă sau regresivă.

Prin **asietă** (modul de așezare a impozitului / taxei locale) se înțelege totalitatea măsurilor care se iau de organele fiscale în legătură cu fiecare subiect impozabil, pentru identificarea obiectului impozabil, stabilirea mărimii materiei impozabile și determinarea impozitului (taxei locale) datorat bugetului local.

Termenul de plată indică data la care sau până la care un anumit impozit (taxă locală) trebuie achitat la bugetul unităților administrativ-teritoriale. Neachitarea impozitului (taxei locale) până la termenul stabilit prin lege, atrage după sine obligația contribuabilului de a plăti și majorări de întârzieri.

Înlesnirile, drepturile și obligațiile debitorilor sunt elemente legal admise de actele normative care instituie venituri bugetare.

CAPITOLUL 1

Înlesnirile (facilitățile) sunt stabilite de cele mai multe ori sub forma de reduceri sau scutiri și au în vedere anumite situații deosebite, de excepție, în care anumiți plătitori realizează obiectul sau materia impozabilă.

La încasarea impozitului (taxei locale) poate fi acordată posibilitatea plății anticipate a impozitului, amânări sau eșalonări, care trebuie să țină seama de capacitatea de plată a deținătorului obiectului sau materiei impozabile. Amânările sau eșalonările se acordă de Ministerul Finanțelor și pentru plata majorărilor de întârziere.

Calificarea impozitului se referă la stabilirea caracterului local sau central al impozitului.

CAPITOLUL 2

CADRUL LEGAL ȘI DE REGLEMENTARE REFERITOR LA IMPOZITELE ȘI TAXELE LOCALE

Impozitele și taxele locale sunt reglementate, în principal, de:

- Codul Fiscal al Republicii Moldova. Legea Republicii Moldova nr. 1163-XIII din 24.04.97. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 62/522 din 18.09.1997;
- Legea nr. 397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul Ministrului Finanțelor privind clasificția bugetară nr. 208 din 24 decembrie 2015;
- Deciziile consiliilor locale privind impozitele și taxele locale.
- Strategia Națională de Descentralizare (Legea nr. 68 din 05.04.2012 pentru aprobarea Strategiei naționale de descentralizare și a Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de descentralizare pentru anii 2012–2015);

CE REPREZINTĂ STRATEGIA NAȚIONALĂ DE DESCENTRALIZARE ȘI CE PREVEDERI CONȚINE ÎN LEGĂTURĂ CU IMPOZITELE ȘI TAXELE LOCALE?

Strategia națională de descentralizare (SND) este principalul document de politici în domeniul administrației publice locale, care determină mecanismele naționale în domeniul descentralizării și asigurării unei autonomii locale autentice pentru autoritățile administrației publice locale.

SND stabilește obiectivele și sarcinile pe termen mediu (3–5 ani) în vederea implementării priorității de descentralizare a puterii și asigurării autonomiei locale, în corespundere cu principiile Cartei Europene a Autonomiei Locale.

SND identifică neajunsurile în sistemul de finanțare locală care afectează critic autonomia locală.

SND: veniturile proprii

Cu referire la veniturile proprii, inclusiv impozitele și taxele locale SND identifică următoarele neajunsuri:

- autonomie financiară limitată în ceea ce privește impozitele și taxele locale, potențial fiscal insuficient, lipsă a stimulentelelor de extindere a bazei fiscale;
- erodarea bazei fiscale prin acordarea prin lege a numeroaselor facilități și înlesniri;
- ineficiența sistemului existent de transferuri între APC și APL de diferite niveluri are ca efect descurajarea efortului fiscal propriu al autorităților APL;
- volatilitatea întregului sistem de finanțe locale (venituri, cheltuieli, proceduri bugetare) de la un an la altul.

În domeniul descentralizării financiare, SND stabilește următorul obiectiv specific: **perfecționarea actualului sistem de finanțe publice locale, astfel încât să se asigure autonomia financiară a APL, cu menținerea disciplinei financiare, maximizarea eficienței și asigurarea echității în alocarea resurselor.** Acest obiectiv urmează să fie atins prin implementarea următoarelor blocuri de activități:

- consolidarea bazei de venituri proprii ale APL și a autonomiei de decizie asupra lor;
- reformarea sistemului de transferuri și impozite partajate, statuirea acestuia pe baze obiective și previzibile, cu separarea bugetelor APL de nivelul întâi și nivelul al doilea, pentru a asigura un nivel cel puțin minim de servicii, cu condiția ca sistemul să nu descurajeze efortul fiscal propriu și utilizarea rațională a resurselor;
- consolidarea autonomiei și a managementului financiar la nivelul APL, cu garantarea disciplinei financiare, creșterea transparenței și participării publice.

CARE SUNT ASPECTELE PRINCIPALE PRIVIND IMPOZITELE ȘI TAXELE LOCALE REGLEMENTATE DE CODUL FISCAL?

Codul Fiscal stabilește principiile generale ale impozitării în Republica Moldova, statutul juridic al contribuabililor, organelor fiscale și altor participanți la relațiile reglementate de legislația fiscală, principiile de determinare a obiectului impunerii, principiile evidenței veniturilor și cheltuielilor deduse, modul și condițiile de tragere la răspundere pentru încălcarea legislației fiscale, precum și modul de contestare a acțiunilor organelor fiscale și ale persoanelor cu funcții de răspundere ale acestora.

CF reglementează relațiile ce țin de executarea obligațiilor fiscale în ce privește impozitele și taxele de stat, stabilind, de asemenea, principiile generale de determinare și percepere a impozitelor și taxelor locale.

Impozitele și taxele locale sunt reglementate, după cum urmează: impozitul pe bunurile imobiliare este reglementat de capitolul VI, taxele locale – de capitolul VII, iar taxele pentru resursele naturale – de capitolul VIII al CF.

Conform CF, art. 6, în Republica Moldova se percep impozite și taxe generale de stat și locale (tabelul 1).

Tabelul 1. Conținutul sistemului impozitelor și taxelor generale de stat și locale.

Sistemul impozitelor și taxelor de stat	Sistemul impozitelor și taxelor locale
a) impozitul pe venit;	a) impozitul pe bunurile imobiliare;
b) taxa pe valoarea adăugată;	b) taxele pentru resursele naturale;
c) accizele;	c) taxa pentru amenajarea teritoriului;
d) impozitul privat;	d) taxa de organizare a licitațiilor și loteriilor pe teritoriul UAT;
e) taxa vamală;	e) taxa de plasare (amplasare) a publicității (reclamei);
f) taxele rutiere.	f) taxa de aplicare a simbolicii locale;
	g) taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii;
	h) taxa de piață;
	i) taxa pentru cazare;
	j) taxa balneară;

CAPITOLUL 2

- k) taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe rutele municipale, orășenești și sătești (comunale);
- l) taxa pentru parcare;
- m) taxa de la posesorii de câini;
- n) taxa pentru parcaj;
- o) taxa pentru salubritate;
- p) taxa pentru dispozitivele publicitare.

Impozitele și taxele locale se stabilesc, se modifică sau se anulează exclusiv prin modificarea și completarea Codului Fiscal.

Pe parcursul anului fiscal (calendaristic), stabilirea de noi impozite și taxe locale, în afară de cele prevăzute de Codul Fiscal, sau anularea ori modificarea impozitelor și taxelor în vigoare privind determinarea subiecților impunerii și a bazei impozabile, modificarea cotelor și aplicarea facilităților fiscale se permit numai concomitent cu modificarea corespunzătoare a bugetelor UAT.

CE PREVEDE LEGEA PRIVIND FINANȚELE PUBLICE LOCALE REFERITOR LA IMPOZITELE ȘI TAXELE LOCALE?

Potrivit prevederilor articolului 5 al Legii privind finanțele publice locale (LFPL) nr. 397-XV, veniturile proprii ale bugetelor UAT, în funcție de nivelul acestora, se formează din sursele indicate în tabelul 1.

Tabelul 2. Veniturile proprii ale bugetelor UAT de nivelul întâi și doi

	Nivelurile bugetare			
	Bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor, cu excepția m. Bălți)	Bugetul municipal Bălți și Chișinău	Bugetul central al UTA Găgăuzia	Bugetele raionale
Impozitul privat (conform apărtenenței patrimonialului)	▪	▪	▪	▪
Taxa pentru patenta de întreprinzător în partea ce revine bugetelor respective	▪	▪		
Impozitul pe bunurile imobiliare	▪	▪		
Taxele locale puse în aplicare conform CF de către consiliile locale	▪	▪		
Taxele pentru resursele naturale		▪	▪	▪
Încasări din arenda terenurilor și locațiunea bunurilor domeniului privat al UAT	▪			
Alte venituri prevăzute de legislație	▪	▪	▪	▪

Notă:

Tabelul a fost elaborat ținând cont de modificările introduse în Legea nr. 397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale de Legea nr. 267 din 01.11.2013.

CE REPREZINTĂ CLASIFICAȚIA BUGETARĂ ȘI CUM ACEASTA CODIFICĂ IMPOZITELE ȘI TAXELE LOCALE?

Definiție

Clasificarea bugetară este un instrument tehnic de sistematizare, urmărire și control al realizării veniturilor publice și efectuării cheltuielilor publice. Clasificarea bugetară reprezintă gruparea veniturilor și cheltuielilor bugetare într-o ordine obligatorie și după criterii unitare.

Elaborarea clasificării bugetare se asigură de către Ministerul Finanțelor în așa fel încât veniturile să se grupeze pe surse de proveniență și alocațiile bugetare pe categorii de cheltuieli, ceea ce asigură cunoașterea structurii sistemului de venituri și cheltuieli bugetare.

Clasificarea bugetară tip (Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 208 din 24 decembrie 2015), este elaborată de Ministerul Finanțelor în baza *Statisticilor Financiare Guvernamentale* (GFS) elaborate de FMI. Pe baza schemei clasificării bugetare se organizează evidența bugetară, asigurându-se înregistrarea, prelucrarea și furnizarea de informații complete pentru toate veniturile și cheltuielile bugetare, care sunt grupate în funcție de anumite criterii.

Fig. 2 prezintă modul de clasificare a veniturilor bugetare, inclusiv veniturile bugetelor locale, după cum acestea sunt grupate și codificate în clasificarea bugetară aprobată prin Ordinul Ministrului Finanțelor privind clasificarea bugetară nr. 208 din 24 decembrie 2015.

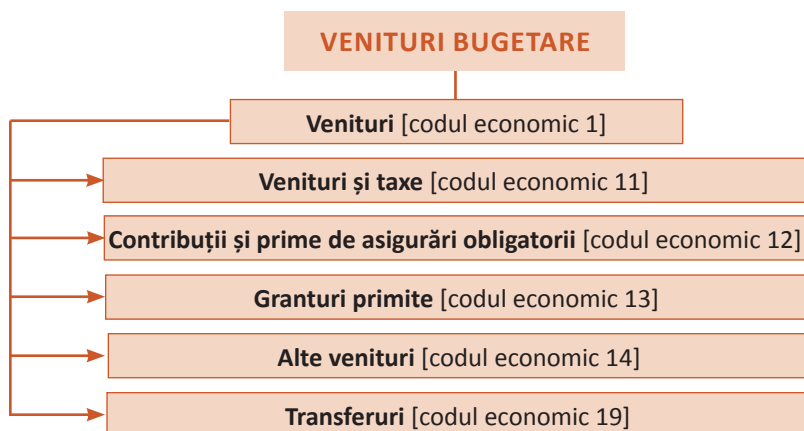

Figura 2. Locul impozitelor și taxelor în clasificarea bugetară.

Veniturile bugetelor locale se constituie din impozite, taxe, alte venituri prevăzute de legislație și se formează din:

- 1) **venituri generale:**
 - a) venituri proprii;
 - b) defalcări, conform cotelor procentuale, de la impozitele și taxele de stat;
 - c) transferuri;
 - d) granturi pentru susținerea bugetului;
- 2) **venituri colectate;**
- 3) **granturi pentru proiecte finanțate din surse externe.**

Sursele de finanțare ale bugetelor locale se formează din:

- a) operațiuni cu împrumuturi interne și externe (inclusiv recredite);
- b) operațiuni aferente vânzării și privatizării patrimoniului public (cu excepția codurilor clasificăției economice 311120 și 371210);
- c) operațiuni cu soldurile în conturile bugetului;
- d) alte operațiuni cu activele financiare și cu datoriile bugetului.

(Anexa nr. 1 la circulara MF nr. 06/2-07 din 17 iulie 2015.

Particularitățile privind elaborarea de către autoritățile administrației publice locale a proiectelor bugetelor locale pentru anul 2016 și a estimărilor pe anii 2017-2018.)

Impozitele pe bunurile imobiliare, reprezentând surse de venituri fiscale, sunt reflectate în codul economic **113** al clasificăției bugetare, după cum este indicat în tabelul 3.

Tabelul 3. Impozitele pe bunurile imobiliare în clasificăția bugetară: codificarea

Codul economic	Denumirea
113	Impozite pe bunurile imobiliare
11311	Impozit funciar pe terenurile cu destinație agricolă, cu excepția impozitului de la gospodăriile țărănești (de fermier)
11313	Impozit funciar pe terenurile cu altă destinație decât cea agricolă
11314	Impozit funciar încasat de la persoanele fizice
11315	Impozit funciar pe pășuni și fânețe

CAPITOLUL 2

Codul economic	Denumirea
113120	Impozit funciar pe terenurile cu destinație agricolă de la gospodăriile țărănești (de fermier)
11321	Impozit pe bunurile imobiliare ale persoanelor juridice
11322	Impozit pe bunurile imobiliare ale persoanelor fizice
11323	Impozit pe bunurile imobiliare achitat de către persoanele juridice și fizice înregistrate în calitate de întreprinzător din valoarea estimată (de piață) a bunurilor imobiliare
11324	Impozit pe bunurile imobiliare achitat de către persoanele fizice – cetățeni din valoarea estimată (de piață) a bunurilor imobiliare

Taxele locale sunt reflectate în tabelul 4.

Tabelul 4. Impozitele și taxele locale care intră în categoria impozitelor și taxelor pe mărfuri și servicii.

Codul economic	Denumirea
114	Impozite și taxe pe mărfuri și servicii
114413	Taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto pe teritoriul municipiilor, orașelor și satelor (comunelor)
114414	Taxa de plasare (amplasare) a publicității (reclamei)
114422	Taxa balneară
114411	Taxa de piață
114412	Taxa pentru amenajarea teritoriului
114421	Taxa pentru cazare
114418	Taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii de deservire socială
114423	Taxa de aplicare a simbolicii locale
114523	Taxa pentru eliberarea autorizațiilor de deschidere și prelungire a activității reprezentanțelor, firmelor, băncilor, organizațiilor străine
114426	Taxa pentru salubritate
114416	Taxa pentru parcare
114417	Taxa pentru parcaj
114415	Taxa pentru dispozitivele publicitare

CAPITOLUL 3

IMPOZITELE ȘI TAXELE LOCALE PE CATEGORII: ELEMENTELE REGLEMENTATE ȘI MODUL DE CALCUL

3.1. IMPOZITUL PE BUNURILE IMOBILIARE

Impozitul pe bunurile imobiliare: generalități

Impozitul pe bunurile imobiliare este reglementat de titlul VI al Codului Fiscal și Legea privind punerea în aplicare a Titlului VI al Codului Fiscal. În clasificarea bugetară aceste impozite sunt reflectate în capitolul 114, „Impozite pe proprietate”.

Definiție

Impozitul pe bunurile imobiliare este un impozit local, reprezentând o plată obligatorie la buget de la valoarea bunurilor imobiliare. *Impozitul pe bunurile imobiliare alimentează bugetele satelor (comunelor) și orașelor (municipiilor, inclusiv m. Bălți și Chișinău).*

Impozitul pe bunurile imobiliare: noțiuni CF

Bunuri imobiliare: terenuri, clădiri, construcții, apartamente, alte încăperi izolate, strămutarea cărora este imposibilă fără cauzarea de prejudicii destinației lor.

Valoare estimată: valoarea bunurilor imobiliare calculată la o dată anumită cu utilizarea metodelor de evaluare prevăzute de legislație.

Cotă maximă a impozitului: cota ad valorem în procente din baza impozabilă a bunurilor imobiliare, stabilită în titlul VI al CF, care poate să difere de cota concretă a impozitului.

Cotă concretă a impozitului: cota ad valorem în procente din baza impozabilă a bunurilor imobiliare, stabilită de către autoritatea reprezentativă a APL la adoptarea BUAT respective.

CAPITOLUL 3

Cadastru fiscal: cadastru specializat ce include date sistematizate privind subiecții impunerii, numerele cadastrale, tipurile și adresa obiectelor ce constituie bunuri imobiliare, baza impozabilă, suma impozitului pe bunurile imobiliare ce urmează a fi achitată, precum și altă informație ce ține de plata acestui impozit.

Subiecți ai impunerii sunt persoanele juridice și persoanele fizice rezidenți și nerezidenți ai Republicii Moldova:

- proprietarii bunurilor imobiliare de pe teritoriul Republicii Moldova;
- deținătorii drepturilor patrimoniale (drepturilor de posesie, de gestiune și/sau de folosință) asupra bunurilor imobiliare de pe teritoriul Republicii Moldova ce se află în proprietatea publică a statului sau în proprietatea publică a UAT și arendașii care arendează un bun imobiliar agricol proprietate privată, dacă contractul de arendă nu prevede altfel. Pentru bunurile imobiliare ale autorităților publice și ale instituțiilor finanțate de la bugetele de toate nivelurile, transmise în arendă sau locațiune, subiecți ai impunerii sunt arendașii sau locatarii.

Obiecte ale impunerii sunt bunurile imobiliare, inclusiv terenurile (terenuri cu destinație agricolă, terenuri destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și terenurile cu alte destinații speciale) din intravilan sau din extravilan, clădirile, construcțiile, casele de locuit individuale, apartamentele și alte încăperi izolate, inclusiv bunurile imobiliare aflate la o etapă de finisare a construcției de 50% și mai mult, rămase nefinisate timp de 3 ani după începutul lucrărilor de construcție.

Baza impozabilă a bunurilor imobiliare constituie valoarea estimată a bunurilor care sunt obiecte ale impunerii.

Considerând specificul obiectului impunerii, impozitul pe bunurile imobiliare trebuie examinat distinct pe următoarele două categorii (fig. 3).

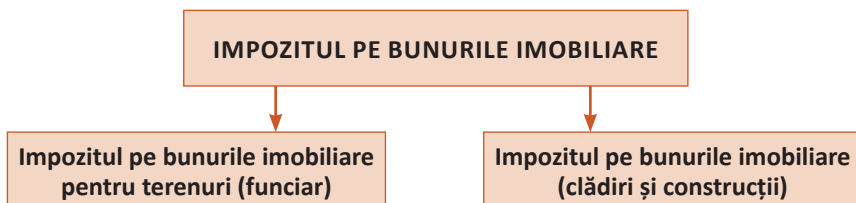

Figura 3. Impozitul pe bunurile imobiliare: *categorii*

Impozitul pe bunurile imobiliare pentru terenuri (funciar)

Impozitul funciar (I_f) se determină prin înmulțirea cotei concrete (C_{cr}) a impozitului cu numărul de grad-hectare, hectare sau cu suprafața terenului (T) ce aparține persoanei juridice sau persoanei fizice:

$$I_f = C_{cr} \times T.$$

Cotele concrete: limite

Cotele concrete ale impozitului funciar și impozitului pe bunurile imobiliare se stabilesc anual de către autoritățile reprezentative ale APL la aprobarea bugetelor respective, în limitele (inclusiv limitele maxime) specificate în anexele nr. 1 și nr. 2 la Legea pentru punerea în aplicare a titlului VI din Codul Fiscal, însă nu mai mici decât 50% din cota maximă.

Impozitul funciar se calculează și se achită după cum urmează:

- **persoanele juridice și persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător, cu excepția gospodăriilor țărănești (de fermier)**, calculează de sine stătător suma anuală a impozitului funciar și până la 1 iulie a anului fiscal în curs prezintă IFT calculul impozitului funciar. Pentru terenurile dobândite după expirarea termenului stabilit pentru prezentarea calculului impozitului funciar, acest calcul se prezintă nu mai târziu de 31 martie a anului următor anului fiscal de gestiune;
- **pentru persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, precum și pentru gospodăriile țărănești (de fermier)** calcularea sumei anuale a impozitului și întocmirea avizelor de plată se efectuează de către serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale ale primăriilor cu participarea IFT, conform instrucțiunii aprobate de Guvern. Avizele de plată a impozitului funciar se înmânează subiecților impunerii cel târziu cu 60 de zile până la expirarea primului termen de plată a impozitului;
- **în cazul agenților economici care nu au terenuri cu destinație agricolă și activitatea lor nu este agricultura**, valoarea terenurilor este inclusă în valoarea imobilelor aflate pe aceste terenuri, aplicându-se impunerea caracteristică impozitului pe bunuri imobiliare.

CAPITOLUL 3

- **întreprinderile individuale cu un număr mediu anual de salariați care nu depășește 3 persoane** pe parcursul perioadei fiscale și nu sunt înregistrate ca plătitori de TVA, prezintă dările de seamă privind impozitul funciar până la 31 martie a anului următor anului de gestiune în cadrul dării de seamă unificate.

Subiecții impozitului achită impozitul funciar în BUAT respective, în părți egale, cel târziu la 15 august și 15 octombrie a anului fiscal în curs. În cazul achitării sumei anuale integrale până la data de 30 iunie a anului respectiv, plătitorii impozitului beneficiază de o reducere cu 15% a sumei impozitului ce urmează a fi achitat.

Cotele și modul de determinare a sumelor aferente impozitului funciar vărsate în bugetele locale depind de obiectul impunerii. **Obiectul impunerii în cazul impozitului funciar** este reprezentat de:

- terenurile cu destinație agricolă;
- terenurile din intravilan din localitățile rurale pe care sunt amplasate fondurile de locuințe;
- terenurile din extravilan.

Intravilanul și extravilanul localităților

După criteriul „localitate” fondul funciar al republicii este divizat în intravilan și extravilan.

Intravilanul reprezintă perimetrul localității ocupat de construcții (vatra satului) sau destinat construcțiilor, instalațiilor, amenajărilor de deservire a fondului locativ, zonelor funcționale ale localității respective.

În perimetrul intravilanului pot fi incluse toate categoriile de destinație a terenurilor.

Amplasarea categoriilor de destinație a terenurilor în hotarele intravilanului nu atrage după sine modificarea lor.

Extravilanul reprezintă restul terenurilor aflate în hotarele administrative ale satului (comunei), orașului.

Tabelul 5 prezintă obiectul impunerii și cotele maxime în cazul impozitului funciar aferent terenurilor cu destinație agricolă.

Tabelul 5. Obiectele impunerii și cotele maxime ale impozitului funciar: *terenurile cu destinație agricolă*

Calitatea terenului	Tipurile de terenuri cu destinație agricolă		
	alte decât cele destinate fânețelor și pășunilor	destinate fânețelor și pășunilor	ocupate de obiecte acvatice (iazuri, lacuri etc.)
cu indici cadastrali	1,5 lei pentru 1 grad-hectar	0,75 lei pentru 1 grad-hectar	115 lei pentru 1 hectar de suprafață acvatică
fără indici cadastrali	110 lei pentru 1 hectar	55 lei pentru 1 hectar	

Tabelul 6 prezintă obiectul impunerii și cotele maxime în cazul impozitului funciar aferent terenurilor din intravilan.

Pentru terenurile agricole cu construcții amplasate pe ele, CF stabilește:

- cota minimă de 0,1%;
- cota maximă de 0,3% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare.

Tablelul 6. Obiectele impunerii și cotele maxime ale impozitului funciar: *terenurile din intravilan*

Tipul terenului	localizarea terenului			
	localitățile rurale	orașe	m. Chișinău și Bălți	celelalte municipii și în orașele-reședință
terenurile pe care sunt amplasate fondul de locuințe, loturile de pe lângă domiciliu	1 leu pentru 100 m ²	-	-	-
terenurile atribuite de către autoritatea APL ca loturi de pe lângă domiciliu și distribuite în extravilan din cauza insuficienței de terenuri în intravilan, neevaluate de către organele cadastrale teritoriale conform valorii estimate		2 lei pentru 100 m ²	10 lei pentru 100 m ²	4 lei pentru 100 m ²
terenurile destinate întreprinderilor agricole, alte terenuri neevaluate de către organele cadastrale teritoriale conform valorii estimate	10 lei pentru 100 m ²	10 lei pentru 100 m ²	30 lei pentru 100 m ²	10 lei pentru 100 m ²

Tabelul 7 prezintă obiectul impunerii și cotele maxime în cazul impozitului funciar aferent terenurilor din extravilan.

Tabelul 7. Obiectele impunerii și cotele maxime ale impozitului funciar: *terenurile din extravilan*

Tipul terenului	Cota
Terenurile din extravilan pe care sunt amplasate clădiri și construcții, carierele și pământurile distruse în urma activității de producție, neevaluate de către organele cadastrale teritoriale conform valorii estimate	350 lei pentru 1 hectar
Alte terenuri din extravilan, neevaluate de către organele cadastrale teritoriale conform valorii estimate	70 lei pentru 1 hectar

Impozitul pe bunurile imobiliare (pe clădiri și construcții)

Impozitul pe bunurile imobiliare, pe clădiri și construcții (I_{cc}) se determină prin înmulțirea valorii bunurilor imobiliare impozabile (V_{bi}) cu cota concretă a impozitului C_{cr} : $I_{cc} = V_{bi} \times C_{cr}$.

Impozitul pe bunurile imobiliare (pe clădiri și construcții) se calculează și se achită după cum urmează:

- **persoanele juridice și persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător** calculează de sine stătător suma anuală a impozitului pe bunurile imobiliare și achită impozitul în BUAT trimestrial, în părți egale, nu mai târziu de ultima zi a lunii imediat următoare trimestrului gestionar al anului fiscal în curs;
- **pentru persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător** calcularea sumei anuale a impozitului pe bunurile imobiliare și perfectarea avizelor de plată a impozitului se efectuează de către serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale ale primăriilor, cu participarea organelor fiscale teritoriale, conform instrucțiunii aprobate de Guvern.
- **întreprinderile individuale cu un număr mediu anual de salariați sub 3 persoane** pe parcursul perioadei fiscale și care nu sunt înregistrate ca plătitori de TVA, prezintă dările de seamă privind impozitul pe bunurile imobiliare până la 31 martie a anului următor anului de gestiune, în cadrul dării de seamă unificate.

Subiecții impozitului achită impozitul pe bunurile imobiliare în BUAT respective, în părți egale, cel târziu la 15 august și 15 octombrie ale anului fiscal în curs. În cazul achitării sumei anuale integrale a impozitului pentru anul fiscal în curs până la 30 iunie a anului respectiv, plătitorii impozitului beneficiază de o reducere cu 15% a sumei impozitului ce urmează a fi achitat.

Agenții economici care dispun de valoarea estimativă a bunurilor imobiliare (clădiri, construcții și terenuri pe care sunt amplasate aceste imobile), confirmată de oficiile cadastrale teritoriale, calculează suma anuală a impozitului pe bunuri imobiliare; prezintă inspectoratelor fiscale teritoriale până la 1 iulie a anului fiscal curent calculul impozitului. Impozitul este achitat în părți egale, cel târziu la 15 august și 15 octombrie ale anului fiscal curent.

Agenții economici, care nu dispun de valoarea estimativă a bunurilor imobiliare confirmată de oficiile cadastrale teritoriale, calculează suma trimestrială a impozitului. Impozitul este achitat nu mai târziu de ultima zi a lunii ce succede trimestrul gestionar al anului fiscal curent: 30 aprilie, 31 iulie, 31 octombrie și 31 ianuarie ale anului următor. Această categorie de agenți economici prezintă organelor fiscale teritoriale calculul impozitului pe bunuri imobile. Cota anuală a impozitului de 0,1% se recalculează pentru fiecare perioadă fiscală cu aplicarea coeficienților următori: trimestrul I – 0,25; trimestrul II – 0,5; trimestrul III – 0,75, trimestrul IV – 1,0.

Cotele impozitului pe bunurile imobiliare cu destinație agricolă pot varia între **minimum 0,1% și maximum 0,3% din baza impozabilă a acestor bunuri.**

Cota impozitului pe bunurile imobiliare ale persoanelor juridice, cu altă destinație decât cea locativă și agricolă, constituie **0,1% din baza impozabilă a acestor bunuri.**

3.2. TAXELE LOCALE

Taxele locale: generalități

Sistemul taxelor locale este reglementat de titlul VII al Codului Fiscal și cuprinde:

- a) taxa pentru amenajarea teritoriului;
- b) taxa de organizare a licitațiilor și loteriilor pe teritoriul unității administrativ-teritoriale;

- c) taxa de plasare (amplasare) a publicității (reclamei);
- d) taxa de aplicare a simbolicii locale;
- e) taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii;
- f) taxa de piață;
- g) taxa pentru cazare;
- h) taxa balneară;
- i) taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe teritoriul municipiilor, orașelor și satelor (comunelor);
- j) taxa pentru parcare;
- k) taxa de la posesorii de câini;
- l) taxa pentru parcaj;
- m) taxa pentru salubritate;
- n) taxa pentru dispozitivele publicitare.

Taxele locale se aplică de către autoritățile APL. Cota taxelor locale se stabilește de către autoritatea APL în funcție de caracteristicile obiectelor impunerii.

În continuare vom caracteriza fiecare taxă locală prin prisma elementelor care o definesc.

TAXA PENTRU AMENAJAREA TERITORIULUI

Subiecții impunerii: persoanele juridice sau fizice, înregistrate în calitate de întreprinzător, care dispun de bază impozabilă

Obiectul impunerii: salariații și/sau fondatorii întreprinderilor care nu sunt incluși în efectivul trimestrial de salariați

Baza impozabilă a obiectului impunerii: numărul mediu scriptic trimestrial al salariaților și/sau fondatorii întreprinderilor în cazul în care aceștia activează în întreprinderile fondate, însă nu sunt incluși în efectivul trimestrial de salariați

Cota maximă*: 80 lei anual pentru fiecare salariat și/sau fondator al întreprinderii, în cazul în care activează în întreprinderea fondată, însă nu este inclus în efectivul trimestrial de salariați

* Cota maximă în cazul taxelor locale a fost introdusă prin Legea nr. 324 din 23.12.2013, declarată ulterior neconstituțională conform Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 28.01.2014. Aici și în continuare pe paginile Ghidului valoarea cotei maxime este prezentată strict cu scop didactic informativ și orientativ.

CAPITOLUL 3

Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite: trimestrial, până în ultima zi a lunii imediat următoare trimestrului gestionar

Exemplu de calcul:

Condiții: SRL „Nostalgie” a înregistrat în trimestrul I următorul număr de angajați: ianuarie – 25 persoane; februarie – 24 persoane; martie – 34 persoane.

Cota taxei pentru amenajarea teritoriului aprobată de Consiliul Local al este de 80 lei/an pentru fiecare salariat.

De determinat suma anuală încasată din taxa pentru amenajarea teritoriului.

Rezolvare:

Denumirea indicatorului	Modalitatea de calcul	Suma, lei
Numărul mediu scriptic de salariați	$= (25 + 24 + 34) / 3$	$= 27,67$
Cota trimestrială a taxei	$= 80 / 4$	$= 20$
Încasările pentru trimestrul I din taxa pentru amenajarea teritoriului	$= 20 \times 27,67 =$	$= 553,40$

TAXA DE ORGANIZARE A LICITAȚIILOR ȘI LOTERIILOR PE TERITORIUL UAT

Subiecții impunerii: persoanele juridice sau fizice înregistrate în calitate de întreprinzător-organizator al licitațiilor și loteriilor

Obiectul impunerii: bunurile declarate la licitație sau biletele de loterie emise

Baza impozabilă a obiectului impunerii: venitul din vânzări ale bunurilor declarate la licitație sau valoarea biletelor de loterie emise

Cota maximă*: 0,1%

Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite: trimestrial, până în ultima zi a lunii imediat următoare trimestrului gestionar

TAXA DE PLASARE (AMPLASARE) A PUBLICITĂȚII (RECLAMEI)

Subiecții impunerii: persoanele juridice sau persoanele fizice înregistrate în calitate de întreprinzător care plasează și/sau difuzează informații publicitare (cu excepția publicității exterioare) prin intermediul mijloacelor cinematografice, rețelelor telefonice, telegrafice, telex, mijloacelor de transport, altor mijloace (cu excepția TV, internetului, radioului, presei periodice, tipăriturilor)

Obiectul impunerii: serviciile de plasare și/sau difuzare a anunțurilor publicitare prin intermediul serviciilor cinematografice, video, prin rețelele telefonice, telegrafice, telex, prin mijloacele de transport, prin alte mijloace (cu excepția TV, internetului, radioului, presei periodice, tipăriturilor)

Baza impozabilă a obiectului impunerii: venitul din vânzări ale serviciilor de plasare și/sau difuzare a anunțurilor publicitare prin intermediul serviciilor cinematografice, video, prin rețelele telefonice, telegrafice, telex, prin mijloacele de transport, prin alte mijloace (cu excepția TV, internetului, radioului, presei periodice, tipăriturilor), cu excepția amplasării publicității exterioare

Cota maximă*: 5%

Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite: trimestrial, până în ultima zi a lunii imediat următoare trimestrului gestionar

Exemplu de calcul:

Condiții:

Venitul din vânzări ale serviciilor de plasare și/sau difuzare a anunțurilor publicitare (afereant trimestrului I, anul 2015) – 510 mii lei.

Cota taxei – 5%.

De determinat încasările în bugetul local din taxa de plasare a publicității aferente trimestrului analizat.

CAPITOLUL 3

Rezolvare:

Denumirea indicatorului	Suma, lei
Venit din vânzări ale serviciilor de plasare și/sau difuzare a anunțurilor publicitare (afereent trimestrului I, anul 2015)	510 000
Cota taxei, %	5
<i>Rezolvare:</i>	
Încasările din taxa de plasare a publicității aferente trimestrului considerat	25 500

Concluzii: agentul economic va achita pentru venitul din vânzări ale serviciilor de plasare și/sau difuzare a anunțurilor publicitare (corespunzător trimestrului I, 2015) suma de 25 500 lei aferentă taxei de plasare a publicității.

TAXA DE APLICARE A SIMBOLICII LOCALE

Noțiune CF

Simbolică locală: stema unui oraș sau a unui alt tip de localitate, denumirea lui sau imaginea monumentelor de arhitectură, a monumentelor istorice.

Subiecții impunerii: persoanele juridice sau fizice, înregistrate în calitate de întreprinzător, care aplică simbolică locală pe produsele fabricate

Obiectul impunerii: produsele fabricate cărora li se aplică simbolică locală

Baza impozabilă a obiectului impunerii: venitul din vânzări ale produselor fabricate cărora li se aplică simbolică locală

Cota maximă*: 0,1%

Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite: trimestrial, până în ultima zi a lunii imediat următoare trimestrului gestionar

Exemplu de calcul:

Denumirea indicatorului	Suma, lei
Venitul din vânzări ale produselor fabricate cărora le este aplicată simbolică locală (aferezent trimestrului III, anul 2015)	480 000
Cota taxei, %	0,1
<i>Rezolvare:</i>	
Încasările din taxa de aplicare a simbolicii locale	480

Concluzii: agentul economic va achita pentru venitul din vânzări ale produselor cărora le este aplicată simbolică locală (corespunzător trimestrului III, 2015) suma de 480 lei aferentă taxei de aplicare a simbolicii locale.

TAXA PENTRU UNITĂȚILE COMERCIALE ȘI/SAU DE PRESTĂRI SERVICII

Subiecții impunerii: persoanele juridice sau fizice, înregistrate în calitate de întreprinzător, care dispun de unități comerciale și/sau de prestări servicii de deservire socială

Obiectul impunerii: unitățile de comerț și/sau de prestări servicii de deservire socială

Noțiuni CF

Unitate comercială și/sau de prestări servicii de deservire socială: unitate de comerț cu amănuntul, cu ridicata, de alimentație publică și/sau de prestări servicii de deservire socială

Servicii de deservire socială: servicii sociale particulare indicate în secțiunea G grupa 50.2 și secțiunea O clasa 92.71 și diviziunea 93 din Clasificatorul activităților din Economia Moldovei (CAEM).

Baza impozabilă a obiectului impunerii: suprafața ocupată de unitățile de comerț și/sau de prestări servicii de deservire socială, amplasarea lor, tipul mărfurilor desfăcute și serviciilor prestate

CAPITOLUL 3

Cota maximă*:

municipiul Chişinău

- 18000 lei anual pentru fiecare unitate de comerț și/sau de prestări servicii de deservire socială
- 100000 lei anual pentru fiecare unitate de comerț și/sau de prestări servicii de deservire socială indicate în secțiunea O clasa 92.71 (Activități legate de jocuri de noroc și pariuri) din *Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei din 9 februarie 2000*

municipiile Bălți și Comrat

- 11000 lei anual pentru fiecare unitate de comerț și/sau de prestări servicii de deservire socială
- 75000 lei anual pentru fiecare unitate de comerț și/sau de prestări servicii de deservire socială indicate în secțiunea O clasa 92.71 (Activități legate de jocuri de noroc și pariuri) din *Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei din 9 februarie 2000 orașe, sate (comune)*
- 7000 lei anual pentru fiecare unitate de comerț și/sau de prestări servicii de deservire socială
- 23000 lei anual pentru fiecare unitate de comerț și/sau de prestări servicii de deservire socială indicate în secțiunea O clasa 92.71 din *Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei din 9 februarie 2000*

Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite: trimestrial, până în ultima zi a lunii imediat următoare trimestrului gestionar.

Exemplu de calcul:

Calculați încasările din taxa pentru unitățile comerciale pentru trimestrul II, 2015 în baza următoarelor condiții:

Denumirea indicatorului	Cota, lei
Cota anuală a taxei pentru următoarele unități comerciale:	
- Magazin cu $50,1 \text{ m}^2 < s < 100 \text{ m}^2$	5500
- Bar, număr de locuri > 51	4500

Rezolvare:	
Cota trimestrială a taxei	= $5500/4 = 1\ 375$ = $4500/4 = 1\ 125$
Încasările pentru trimestru I din taxa pentru unitățile comerciale	= $1\ 375 + 1\ 125 = 2500$

Concluzii: agentul economic va achita în bugetul local în trimestrul II, 2015, suma de 2500 lei pentru magazinul și barul pe care le are în proprietate.

TAXA DE PIAȚĂ

Noțiune CF

Servicii de piață: servicii prestate de piețe contra plată

Subiecții impunerii: persoanele juridice sau fizice înregistrate în calitate de întreprinzător-administrator al pieței

Obiectul impunerii: suprafața totală a terenului și a imobilelor amplasate pe teritoriul pieței

Baza impozabilă a obiectului impunerii: suprafața totală a terenului și a imobilelor amplasate pe teritoriul pieței

Cota maximă*:

municipiul Chișinău

- 96 lei anual pentru fiecare metru pătrat

municipiul Bălți

- 60 lei anual pentru fiecare metru pătrat

orașe, sate (comune)

- 30 lei anual pentru fiecare metru pătrat

Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite: trimestrial, până în ultima zi a lunii imediat următoare trimestrului gestionar

Exemplu de calcul:

Condiții: Calculați încasările din taxa de piață la bugetul local pentru trimestrul II, 2015 în baza următoarelor informații:

CAPITOLUL 3

Denumirea indicatorului	Suma, lei
Suprafața totală a terenului și a imobilelor amplasate pe teritoriul pieței, m ²	600
Cota anuală a taxei	30 pentru 1m ²
<i>Rezolvare:</i>	
Cota trimestrială a taxei	= 30 / 4 = 7,5
Încasările din taxa de piață, lei	= 600m² x 7,5 = 4500

Concluzii: agentul economic va achita în bugetul local în trimestrul II, 2015, suma 4500 lei pentru terenul și imobilele amplasate pe teritoriul pieței.

TAXA PENTRU CAZARE

Subiecții impunerii: persoanele juridice sau fizice, înregistrate în calitate de întreprinzător, care prestează servicii de cazare

Obiectul impunerii: serviciile prestate de structurile cu funcții de cazare

Baza impozabilă a obiectului impunerii: venitul din vânzări ale serviciilor prestate de structurile cu funcții de cazare

Cota maximă*: 5%

Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite: trimestrial, până în ultima zi a lunii imediat următoare trimestrului gestionar

Exemplu de calcul:

Condiții: Calculați încasările din taxa de piață la bugetul local pentru trimestrul IV, 2015 reieșind din datele prezentate în tabelul de mai jos:

Denumirea indicatorului	Suma, lei
Venitul din vânzări obținut din prestarea serviciilor de cazare (fără TVA)	175 000
Cota taxei, %	5
<i>Rezolvare:</i>	
Încasările din taxa de plasare a publicității aferente trimestrului considerat	8 750

Concluzii: Agentul economic va achita pentru venitul obținut din prestarea serviciilor de cazare (corespunzător trimestrului IV, 2015) suma de 8 750 lei aferentă taxei de cazare.

TAXA BALNEARĂ

Subiecții impunerii: persoanele juridice sau fizice, înregistrate în calitate de întreprinzător, care prestează servicii de odihnă și tratament

Obiectul impunerii: biletele de odihnă și tratament

Baza impozabilă a obiectului impunerii: venitul din vânzări ale biletelor de odihnă și tratament

Cota maximă*: 1%

Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite: trimestrial, până în ultima zi a lunii imediat următoare trimestrului gestionar

Exemplu de calcul:

Calculați încasările din taxa balneară la bugetul local pentru trimestrul III, 2015 reieșind din datele prezentate în tabelul de mai jos:

Denumirea indicatorului	Suma, lei
Venitul din vânzări ale biletelor de odihnă și tratament (fără TVA) pentru trimestrul considerat	280 000
Cota taxei, %	1
<i>Rezolvare:</i>	
Încasările din taxa balneară aferente trimestrului considerat	2 800

Concluzii: agentul economic va achita pentru venitul obținut din vânzarea biletelor de odihnă și tratament (corespunzător trimestrului III, 2015) suma de 2 800 lei aferentă taxei balneare.

TAXA PENTRU PRESTAREA SERVICIILOR DE TRANSPORT AUTO DE CĂLĂTORI PE TERITORIUL MUNICIPIILOR, ORAȘELOR ȘI SATELOR (COMUNELOR)

Noțiuni CF

Unitate de transport: orice autocar, autobuz, microbuz, autoturism, motocicletă, scuter, motoretă, camion, tractor, tractor cu remorcă, altă tehnică agricolă, vehicul cu tracțiune animală

Subiecții impunerii: persoanele juridice sau fizice, înregistrate în calitate de întreprinzător, care prestează servicii de transport auto de călători pe teritoriul municipiilor, orașelor și satelor (comunelor)

Obiectul impunerii: unitatea de transport, în funcție de numărul de locuri

Baza impozabilă a obiectului impunerii: numărul de locuri în unitatea de transport

Cota maximă*:

- lunar, 500 de lei pentru fiecare unitate de transport cu capacitatea de până la 8 locuri inclusiv
- lunar, 1000 de lei pentru fiecare unitate de transport cu capacitatea de la 9 la 16 locuri inclusiv
- lunar, 1500 de lei pentru fiecare unitate de transport cu capacitatea de la 17 la 24 de locuri inclusiv
- lunar, 1900 lei pentru fiecare unitate de transport cu capacitatea de la 25 la 35 de locuri inclusiv
- lunar, 2100 lei pentru fiecare unitate de transport cu capacitatea de peste 35 de locuri

Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite: trimestrial, până în ultima zi a lunii imediat următoare trimestrului gestionar.

Exemplu de calcul:

Calculați încasările din taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto la bugetul local pentru luna aprilie, 2015, reieșind din datele prezentate în tabelul de mai jos:

CAPITOLUL 3

Denumirea indicatorului	Numărul unităților de transport	Cota taxei, lei
Microbuze cu capacitatea de până la 8 locuri inclusiv	6	500
Autobuze cu capacitatea de la 25 până la 35 locuri inclusiv	3	1 900
<i>Rezolvare:</i>		
Încasările din taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto, lei	$= 6 \times 500 + 3 \times 1900 = 3000 + 5700 = 8700$ lei	

Concluzii: agentul economic va achita în septembrie 2015 pentru unitățile de transport în baza cărora prestează servicii de transport auto de călători suma de 8 700 lei aferente taxei pentru prestarea serviciilor de transport auto.

TAXA PENTRU PARCARE

Noțiuni CF

Parcare: garare a autovehiculului pe un teritoriu special sau într-o construcție specială, destinate garării și păstrării mijloacelor de transport și prestării de servicii aferente contra plată

Subiecții impunerii: persoanele juridice sau fizice, înregistrate în calitate de întreprinzător, care prestează servicii de parcare

Obiectul impunerii: parcare

Baza impozabilă a obiectului impunerii: suprafața parcării

Cota maximă*: 16 lei anual pentru fiecare metru pătrat

Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite: trimestrial, până în ultima zi a lunii imediat următoare trimestrului gestionar

Exemplu de calcul:

Calculați încasările din taxa pentru parcare la bugetul local pentru trimestrul III, 2015 reieșind din datele prezentate în tabelul de mai jos:

CAPITOLUL 3

Denumirea indicatorului	Suma, lei
Suprafața parcării, m ²	850
Cota anuală a taxei, lei / m ²	16
Cota trimestrială a taxei, lei / m ²	= 16 / 4 = 4
<i>Rezolvare:</i>	
Încasările trimestriale din taxa pentru parcare	= 850 x 4 = 3 400

Concluzii: agentul economic va achita în trimestrul III, anul 2015 pentru parcare cu suprafața de 850 m² suma de 3 400 lei aferentă taxei pentru parcare.

TAXA DE LA POSESORII DE CÂINI

Subiecții impunerii: persoanele fizice care locuiesc în blocuri locative – locuințe de stat, cooperatiste și obștești, precum și în apartamente privatizate

Obiectul impunerii: câinii aflați în posesiune pe parcursul unui an

Baza impozabilă a obiectului impunerii: numărul de câini aflați în posesiune pe parcursul unui an

Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite: conform condițiilor stabilite de autoritatea APL

TAXA PENTRU PARCAJ

Noțiuni CF

Parcaj: loc special amenajat, utilizat pentru staționarea temporară a unităților de transport și autorizat de autoritatea administrației publice locale

Subiecții impunerii: persoanele juridice sau fizice posesoare de autovehicule, care utilizează parcajul

Obiectul impunerii: locul de parcaj special amenajat pe domeniul public și autorizat de autoritatea administrației publice locale, utilizat pentru staționarea unității de transport pe un anumit termen

Baza impozabilă a obiectului impunerii: locul de parcaj

Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite: conform condițiilor stabilite de autoritatea administrației publice locale

TAXA PENTRU SALUBRIZARE

Subiecții impunerii: persoanele fizice înscrise la adresa declarată ca domiciliu

Obiectul impunerii: numărul de persoane fizice înscrise la adresa declarată ca domiciliu

Baza impozabilă a obiectului impunerii: numărul de persoane fizice înscrise la adresa declarată ca domiciliu, în funcție de apartament și bloc sau casă la sol

Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite: lunar, până în ultima zi a lunii imediat următoare lunii gestionare

TAXA PENTRU DISPOZITIVELE PUBLICITARE

Noțiuni

Producător de publicitate: persoană care conferă informației publicitare forma necesară plasării și difuzării

Difuzor de publicitate: persoană care asigură plasarea și difuzarea publicității prin orice mijloc de informare

Dispozitiv publicitar: sistem de comunicare vizuală pentru plasarea publicității exterioare, cum ar fi afișele, panourile, standurile, instalațiile și construcțiile (situat separat sau suspendat de pereții și de acoperișurile clădirilor), firmele tridimensionale, firmele luminoase, tablourile electromecanice și electronice suspendate, alte mijloace tehnice

Publicitate socială: publicitate care reprezintă interesele societății și ale statului în propagarea unui mod de viață sănătos, ocrotirea sănătății, protecția mediului înconjurător, păstrarea integrității resurselor energetice, protecția socială a populației și care nu are scop lucrativ și urmărește obiective filantropice și de importanță socială.

CAPITOLUL 3

Subiecții impunerii: persoanele juridice sau persoanele fizice înregistrate în calitate de întreprinzător care dețin în posesie/folosință sau sunt proprietari de afișe, pancarte, panouri și alte mijloace tehnice pentru amplasarea publicității exterioare (cu excepția cazurilor când proprietari sunt autoritățile publice, instituțiile finanțate de la bugetele de toate nivelurile și organizațiile necomerciale)

Obiectul impunerii: suprafața feței (fețelor) dispozitivului publicitar, a afișei, pancartei, panoului și a altor mijloace tehnice prin intermediul cărora se amplasează publicitatea exterioară

Baza impozabilă a obiectului impunerii: suprafața feței (fețelor) dispozitivului publicitar

Cota maximă*: 300 lei anual pentru fiecare metru pătrat

Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite: trimestrial, până în ultima zi a lunii imediat următoare trimestrului gestionar

Exemplu de calcul:

Exemplu de calculul al încasărilor din taxa pentru dispozitivele publicitare la bugetul local pentru trimestrul III, 2015 reieșind din datele prezentate în tabelul de mai jos:

Denumirea indicatorului	Suma, lei
Suprafața publicitară, m ²	100
Cota anuală a taxei, lei / m ²	300
Cota trimestrială a taxei, lei / m ²	= 300 / 4 = 75
<i>Rezolvare:</i>	
Încasările trimestriale din taxa pentru dispozitivele publicitare	= 100 x 75 = 7 500

Concluzii: agentul economic va achita în trimestrul III, anul 2015 pentru panourile publicitare cu suprafața totală de 100 m² suma de 7 500 lei aferentă taxei pentru dispozitivele publicitare.

Ce reprezintă veniturile proprii?

Veniturile proprii ale bugetelor UAT se compun din *impozitele și taxele locale*, prevăzute pe fiecare teritoriu în parte, în conformitate cu Codul Fiscal și se virează direct și integral la bugetele respective.

Ce reprezintă impozitele și taxele locale?

Impozitul reprezintă o contribuție bănească obligatorie, generală și cu titlu nerambursabil, datorată conform legii, bugetului public de către persoanele fizice și juridice pentru veniturile pe care le obțin sau bunurile pe care le posedă. În cazul **impozitelor locale**, această plată este efectuată în favoarea **bugetelor locale**.

Care sunt veniturile bugetelor locale?

Veniturile bugetelor locale se constituie din impozite, taxe, alte venituri prevăzute de legislație și se formează din:

- 1) **venituri generale:**
 - a) venituri proprii;
 - b) defalcări, conform cotelor procentuale, de la impozitele și taxele de stat;
 - c) transferuri;
 - d) granturi pentru susținerea bugetului;
- 2) **venituri colectate;**
- 3) **granturi pentru proiecte finanțate din surse externe.**

Sursele de finanțare ale bugetelor locale se formează din:

- a) operațiuni cu împrumuturi interne și externe (inclusiv recreditate);
- b) operațiuni aferente vânzării și privatizării patrimoniului public (cu excepția codurilor clasificăției economice 311120 și 371210);
- c) operațiuni cu soldurile în conturile bugetului;
- d) alte operațiuni cu activele financiare și cu datoriile bugetului.

CAPITOLUL 4

ADMINISTRAREA FISCALĂ – REGULI GENERALE

Definiție

Administrarea fiscală reprezintă activitatea organelor de stat împuternicite și responsabile de asigurarea colectării depline și la termen a impozitelor și taxelor, a penalităților și amenzilor în bugetele de toate nivelurile, precum și de efectuarea acțiunilor de urmărire penală în caz de existență a unor circumstanțe ce atestă comiterea infracțiunilor fiscale.

Organizarea activității și funcționarea organelor cu atribuții de administrare fiscală sunt reglementate de legislația Republicii Moldova și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Drepturile și obligațiile organelor fiscale sunt reglementate de Codul Fiscal și de alte acte ale legislației fiscale.

CARE SUNT STRUCTURA ȘI FUNCȚIILE SERVICIULUI FISCAL DE STAT?

Structura organizatorică a aparatului fiscal al Republicii Moldova este următoarea (Fig. 1):

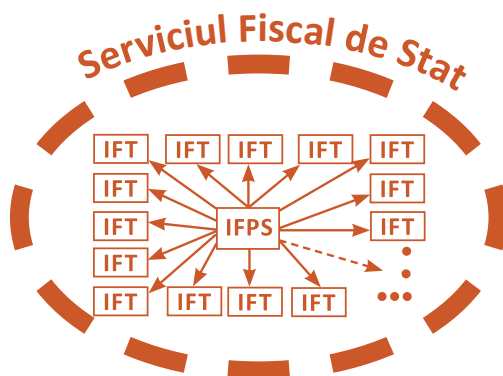

Figura 1. Structura Serviciului Fiscal de Stat al RM

Abrevieri:

IFPS – *Inspectoratul Fiscal Principal de Stat*

IFT – *Inspectoratele Fiscale de Stat Teritoriale subordonate IFPS*

Organe cu atribuții de administrare fiscală

1. Serviciul fiscal de Stat
2. Organele vamale
3. Serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale ale primăriilor (SCITL)
4. Posturile fiscale
5. Inspekția Financiară
6. alte organe abilitate, conform legislației

Baza legală

IFPS și IFT activează în baza Codului Fiscal (Tit.V), Hotărârii Guvernului nr. 1736 din 31.12.2002 cu privire la reglementarea activității organelor Serviciului Fiscal de Stat, precum și Hotărârii Guvernului nr. 786 din 30.06.2003 privind aprobarea structurii organizatorice a Serviciului Fiscal de Stat și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului Republicii Moldova.

Funcțiile de bază ale IFPS sunt:

- organizarea activității inspectoratelor fiscale subordonate, în vederea asigurării creării și funcționării unui sistem informațional unic privind contribuabilii și obligațiile fiscale;
- deține controlul asupra activității lor;
- exercită controlul asupra respectării legislației fiscale în activitatea organelor vamale și serviciilor de colectare a impozitelor și taxelor locale și prezintă autorităților competente propuneri vizând tragera la răspundere a funcționarilor acestor autorități care au încălcat legislația fiscală;
- organizarea explicării în masă a legilor cu privire la impozite și taxe;
- elaborarea metodelor și metodologiei în domeniul fiscalității;
- prezintă informații și rapoarte asupra obligațiilor fiscale, inclusiv asupra restanțelor, în conformitate cu instrucțiunile Ministerului Finanțelor;
- alte funcții specificate în articolul 133 al Codului Fiscal.

Funcțiile de bază ale IFT sunt:

- asigurarea evidenței complete a contribuabililor și tuturor obiectelor impozabile;

CAPITOLUL 4

- executarea hotărârilor organelor locale de autoadministrare, referitor la determinarea impozitelor și taxelor locale și acordarea înlesnirilor fiscale;
- asigurarea completitudinii transferului lor la buget;
- organizarea evidenței evaluării și realizării averii confiscate și patrimoniului sechestrat;
- efectuează controale fiscale;
- asigură gratuit contribuabilii cu formulare tipizate de dări de seamă fiscale;
- eliberează, contra plată, subiecților impunerii formulare de facturi fiscale, timbre de acciz în modul stabilit de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat;
- alte funcții specificate în articolul 133 al Codului Fiscal.

CARE SUNT FUNCȚIILE ȘI ROLUL SERVICIILOR DE COLECTARE A IMPOZITELOR ȘI TAXELOR LOCALE (SCITL)?

Funcțiile SCITL sunt exercitate prin intermediul **perceptorilor fiscali**. Ca excepție, aceste funcții pot fi exercitate de secretarul sau de un alt funcționar al primăriei, care nu este investit cu dreptul de a semna documente de casă.

Baza legală

SCITL din cadrul primăriilor activează în baza Codului Fiscal (Tit.V), Hotărârii Guvernului nr. 998 din 20.08.2003 privind activitatea serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriei.

SCITL, în cazul în care sunt abilitate, administrează următoarele impozite și taxe locale, stabilite prin actele legislative:

- impozitul funciar de la persoanele fizice (cetățeni) și gospodăriile țărănești (de fermier);
- impozitul pe bunurile imobiliare de la persoanele fizice (cetățeni);

- taxa pentru amenajarea teritoriului, percepută de la gospodăriile țărănești (de fermier);
- contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii de la persoanele fizice.

SCITL exercită, corespunzător domeniului de activitate, următoarele atribuții:

- a) asigură evidența integrală și conformă a contribuabililor ale căror obligații fiscale sunt calculate de SCITL și evidența acestor obligații, cu excepția celor administrate de alte organe;
- b) întreprinde măsuri pentru asigurarea stingerii obligațiilor fiscale;
- c) popularizează legislația fiscală și examinează scrisorile, cererile și reclamațiile contribuabililor;
- d) efectuează controale fiscale, în limitele competenței sale. Metodele și operațiunile concrete utilizate la organizarea și exercitarea controlului fiscal sunt determinate în baza Codului Fiscal și instrucțiunilor cu caracter intern ale IFPS;
- e) compensează sau restituie sumele plătite în plus și sumele care, conform legislației fiscale, urmează a fi restituite;
- f) exercită executarea silită a obligațiilor fiscale;
- g) contribuie la tragerea la răspundere pentru încălcări fiscale;
- h) exercită alte atribuții prevăzute expres de legislația fiscală.

Atribuțiile prevăzute la punctele e), f) și g) de mai sus sunt exercitate, conform prevederilor Codului Fiscal, în comun cu organul fiscal.

CARE SUNT ELEMENTELE SISTEMULUI DE ADMINISTRARE FISCALĂ?

Administrarea fiscală reprezintă organizarea activității și funcționarea organelor fiscale, având ca părți componente următoarele **elemente**:

- Evidența contribuabililor și a obligațiilor fiscale
- Efectuarea și valorificarea rezultatelor controlului fiscal
- Examinarea cazurilor de încălcare fiscală
- Executarea silită a obligațiilor fiscale
- Depunerea și examinarea contestațiilor (cererilor prelabile) asupra deciziilor organelor cu atribuții de administrare fiscală

CUI SE ATRIBUIE CODUL FISCAL?

Codul fiscal se atribuie:

- oricărei persoane juridice, întreprinderi cu statut de persoană fizică;
- oricărei persoane fizice – cetățean al Republicii Moldova, cetățean străin sau apatrid – care dispune de obiecte impozabile sau care are obligații fiscale, conform legislației fiscale, sau care a obținut dreptul de a exercita o anumită activitate în baza patentei de întreprinzător;
- oricărei persoane juridice sau organizații cu statut de persoană fizică nerezidentă care dispune de obiecte impozabile pe teritoriul Republicii Moldova sau care are obligații fiscale în conformitate cu legislația fiscală.

CARE ESTE SCOPUL CONTROLULUI FISCAL?

Control fiscal este efectuat în baza Codului Fiscal, Tit.V, Cap.11. Controlul fiscal are drept scop verificarea modului în care contribuabilul respectă legislația fiscală într-o anumită perioadă sau în câteva perioade fiscale. El este exercitat de organul fiscal și/sau de un alt organ cu atribuții de administrare fiscală, în limitele competenței acestuia, la fața locului și/sau la oficiul acestora.

Procedura controlului fiscal constă într-un ansamblu de metode și operațiuni de organizare și desfășurare a controlului, precum și de valorificare a rezultatelor.

Metode și operațiuni

Controlul fiscal la fața locului și/sau la oficiul organului poate fi organizat și efectuat prin următoarele metode și operațiuni:

- verificarea faptică,
- verificarea documentară,
- verificarea totală,
- verificarea parțială,
- verificarea tematică,
- verificarea operativă,
- verificarea prin contrapunere.

CARE SUNT TIPURILE DE ÎNCĂLCĂRI FISCALE?

Codul Fiscal stabilește următoarele **tipuri de încălcări fiscale**:

- Împiedicarea activității organului fiscal
- Neutilizarea mașinilor de casă și de control/terminalelor de plată în numerar
- Neeliberarea biletelor de călătorie
- Neprezentarea informației despre sediu
- Nerespectarea regulilor de evidență a contribuabililor
- Încălcarea regulilor de ținere a evidenței contabile și a evidenței în scopuri fiscale
- Neeliberarea facturii fiscale în cazul bunurilor gajate
- Încălcarea regulilor de plată
- Încălcarea de către instituțiile financiare (sucursale sau filialele acestora) a modului de decontare
- Nerespectarea modului de întocmire, de prezentare și păstrare a dării de seamă fiscale și a facturii fiscale, precum și neînregistrarea facturii fiscale în Registrul general electronic al facturilor fiscale
- Încălcarea regulilor de calculare și de plată a impozitelor și taxelor
- Lipsa “Timbrelor de acciz”
- Nerespectarea regulilor de comercializare a țigaretelor cu filtru
- Nerespectarea regulilor de executare silită a obligației fiscale
- Ruperea sau deteriorarea sigiliului.

ÎN CE CONSTĂ EXECUTAREA SILITĂ A OBLIGAȚIEI FISCALE?

Executarea silită a obligației fiscale presupune acțiuni întreprinse de organul fiscal pentru perceperea forțată a restanței.

Codul Fiscal stabilește următoarele modalități de executare silită a obligației fiscale:

- (1) încasarea mijloacelor bănești, inclusiv în valută străină, de pe conturile bancare ale contribuabilului, cu excepția celor de pe conturile de credit și provizorii (de acumulare a mijloacelor financiare pentru formarea sau majorarea capitalului social);
- (2) ridicarea de la contribuabil a mijloacelor bănești în numerar, inclusiv în valută străină;

- (3) urmărirea bunurilor contribuabilului, cu excepția celor consemnate la p.p.1) și 2) (urmărirea bunurilor se face prin *sechestrare, comercializare și ridicare*);
- (4) urmărirea datoriilor debitoare ale contribuabililor prin modalitățile prevăzute la p.p.1), 2) și 3).

Condiții de declanșare

Condiții de declanșare a executării silite a obligației fiscale sunt:

- existența restanței;
- neexpirarea termenelor de prescripție stabilite în Codul Fiscal;
- necontestarea faptului de existență a restanței și mărimii ei;
- contribuabilul nu se află în procedură de lichidare (dizolvare) sau în proces de insolvență conform prevederilor legislației în vigoare. Aceste prevederi nu se aplică obligațiilor fiscale curente.

CE REPREZINTĂ CONTESTAȚIILE ASUPRA DECIZIILOR ORGANELOR CU ATRIBUȚII DE ADMINISTRARE FISCALĂ?

Contestațiile sunt reglementate prin Cap.17 din Titlul V al Codului Fiscal. Decizia organului fiscal sau acțiunea funcționarului fiscal poate fi contestată numai de persoana vizată în decizie sau împotriva căreia a fost întreprinsă acțiunea ori de reprezentantul ei, în modul stabilit de Codul Fiscal.

Contestația împotriva deciziei organului fiscal sau acțiunii funcționarului fiscal se depune la organul fiscal emitent al deciziei sau al cărui funcționar a întreprins acțiunea în decursul a 30 de zile de la data primirii deciziei sau a întreprinderii acțiunii contestate.

ADMINISTRAREA TAXELOR LOCALE

Titlul VII din Codul Fiscal stabilind regulile privind taxele locale (subiecții și obiectele impunerii, baza impozabilă, cotele, modul de calcul și de plată, precum și înlesnirile), mai descrie și principiile generale de administrare a acestora.

CARE SUNT ATRIBUȚIILE AUTORITĂȚILOR DELIBERATIVE ALE APL ÎN ADMINISTRAREA TAXELOR LOCALE?

Autoritatea deliberativă a APL poate aplica toate sau numai o parte din taxele locale, în funcție de posibilitățile și necesitățile unității administrativ-teritoriale. Aceasta nu are dreptul să aplice alte taxe locale decât cele prevăzute de Titlul VII din Codul Fiscal.

Taxele locale se aplică, se modifică ori se anulează de către autoritatea administrației publice locale concomitent cu adoptarea sau modificarea bugetului unității administrativ-teritoriale.

Autoritatea deliberativă a administrației publice locale nu este în drept să stabilească cotele taxelor locale:

- nominal, pentru fiecare contribuabil în parte;
- diferențiat, în funcție de forma organizatorico-juridică de desfășurare a activității;
- diferențiat, în funcție de genuri de activitate desfășurate;
- diferențiat, în funcție de amplasament;
- diferențiat, pe tipuri de obiecte ale impunerii.

Însă, prin derogare de la aceste restricții, cotele impunerii se stabilesc:

- *în cazul taxei pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii* – în funcție de genul de activitate desfășurat, tipul de obiecte ale impunerii, locul amplasării, suprafața ocupată de unitățile de comerț și/sau de prestare a serviciilor, categoria mărfurilor comercializate și a serviciilor prestate, regimul de activitate;
- *în cazul taxei de piață* – în funcție de tipul pieței, locul amplasării și regimul de activitate;

- *în cazul taxei pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe teritoriul municipiilor, orașelor și satelor (comunelor) – în funcție de numărul de locuri în unitățile de transport, itinerarul parcurs, periodicitatea circulației pe itinerar, fluxul de călători pe itinerar;*
- *în cazul taxei pentru dispozitivele publicitare – în funcție de suprafața feței (fețelor) dispozitivului publicitar și locul amplasării.*

Pentru taxa pentru amenajarea teritoriului (în partea ce ține de gospodăriile țărănești (de fermier)), taxa de la posesorii de câini, taxa pentru parcaj și taxa pentru salubritate, mecanismul de administrare a acestora se stabilește de către autoritatea administrației publice locale.

CARE SUNT ATRIBUȚIILE AUTORITĂȚILOR EXECUTIVE ALE APL ÎN ADMINISTRAREA TAXELOR LOCALE?

Autoritatea executivă a APL monitorizează deciziile consiliului local privind aplicarea taxelor locale pe teritoriul administrat, le prezintă organelor fiscale în termen de 10 zile din data adoptării acestora și le aduce la cunoștință contribuabililor.

Autoritatea executivă a APL (primăria) trebuie să urmărească deciziile adoptate de către consiliul local privind aplicarea taxelor locale pe teritoriul administrat, să le prezinte Serviciului Fiscal de Stat și le aducă la cunoștință contribuabililor. Deciziile cu caracter normativ intră în vigoare la data aducerii la cunoștință publică prin publicare sau prin afișare în locuri publice. Calcularea taxelor locale de către subiecții impunerii urmează a fi realizată din momentul publicării deciziilor autorităților deliberative ale administrației publice locale (consiliilor locale) cu privire la aplicarea taxelor locale și stabilirea cotelor concrete la aceste taxe.

CUI REVINE RESPONSABILITATEA PENTRU VIRAREA ÎN TERMEN LA BUGETELE UNITĂȚILOR ADMINISTRATIV-TERRITORIALE A TAXELOR LOCALE?

Responsabilitatea pentru virarea în termen la bugetele UAT a *taxei pentru amenajarea teritoriului* (în partea ce ține de gospodăriile țărănești (de fermier)), precum și a *taxelor de la posesorii de câini, pentru parcaj și pentru salubritate* revine **organelor împuternicite de autoritățile administrației publice locale.**

Responsabilitatea pentru virarea în termen la bugetele UAT a *celorlalte taxe locale* și pentru prezentarea dărilor de seamă fiscale revine **contribuabililor**.

În sensul Hotărârii Guvernului nr. 998 din 20.08.2003 privind activitatea serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriei, **SCITL** ține evidența obligațiilor fiscale aferente taxei pentru amenajarea teritoriului, percepută de la gospodăriile țărănești (de fermier).

Important

Inspectoratele fiscale de stat teritoriale exercită controlul asupra modului în care autoritățile administrației publice locale execută Titlul VII al Codului Fiscal.

CINE STABILEȘTE TERMENELE ȘI COTELE PENTRU TAXELE LOCALE?

Termenele de plată a taxelor locale, de prezentare a dărilor de seamă fiscale privind taxele locale pentru subiecții impunerii sunt cele stabilite în Codul Fiscal (anexa la Titlul VII).

Întreprinzătorul individual, gospodăria țărănească (de fermier) al căror număr mediu anual de salariați, pe parcursul perioadei fiscale, nu depășește 3 unități și care nu sunt înregistrați ca plătitori de T.V.A. prezintă, în termen de până la 31 martie a anului următor anului fiscal de gestiune, o dare de seamă fiscală unificată privind taxele locale, cu excepția taxei pentru amenajarea teritoriului în partea ce ține de gospodăriile țărănești (de fermier), cu achitarea taxelor în același termen.

Cota taxelor locale se stabilește de către autoritatea APL în funcție de caracteristicile obiectelor impunerii.

Dărilor de seamă aferente taxelor locale se prezintă utilizând, în mod obligatoriu, metode automatizate de raportare electronică.

CINE EFECTUEAZĂ CALCULUL TAXELOR LOCALE?

Calculul taxelor locale, cu excepția taxei pentru amenajarea teritoriului (în partea ce ține de gospodăriile țărănești (de fermier)), taxei de la posesorii de câini, taxei pentru parcaj și taxei pentru salubritate se

efectuează de către **subiecții impunerii**, în funcție de baza impozabilă și de cotele acestora.

Calculul taxei pentru amenajarea teritoriului (în partea ce ține de gospodăriile țărănești (de fermier)), taxei de la posesorii de câini, taxei pentru parcaj și taxei pentru salubritate se efectuează de către **organele împuternicite de autoritatea administrației publice locale**.

În cazul în care obiectul impunerii cu taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii și taxa pentru dispozitivele publicitare este amplasat parțial în zona de protecție a drumurilor, taxa se calculează de **contribuabil** în mod individual, proporțional suprafeței aflate pe teritoriul administrației publice locale.

În cazul obiectelor impunerii cu taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii, taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători, taxa pentru parcare și taxa pentru dispozitivele publicitare, taxele aferente acestora se calculează din ziua indicată de către autoritatea APL în autorizațiile (coordonările) corespunzătoare eliberate de către aceasta și până în ziua în care autorizațiile (coordonările) au fost suspendate, anulate, retrase în modul stabilit de către autoritatea administrației publice locale sau până în ziua în care a expirat termenul de valabilitate al acestora.

Autoritatea APL prezintă, trimestrial, Inspectoratului Fiscal de Stat Teritorial de la sediul său o informație cu privire la subiecții impunerii care au primit autorizații (coordonări), cărora le-au fost suspendate, anulate, retrase autorizațiile (coordonările) sau la care au expirat termenele de valabilitate al acestora, indicând data la care au fost eliberate autorizațiile (coordonările) și data la care autorizațiile (coordonările) au fost suspendate, anulate, retrase sau la care termenul de valabilitate a expirat.

CUM SE EFECTUEAZĂ PLATA TAXELOR LOCALE?

Plata taxelor locale se efectuează de subiecții impunerii. Subiecții impunerii plătesc taxele locale la contul trezorerial de venituri al bugetului unității administrativ-teritoriale.

Taxa pentru amenajarea teritoriului (în partea ce ține de gospodăriile țărănești (de fermier)), taxa de la posesorii de câini și taxa pentru parcaj pot fi achitate nemijlocit organului împuternicit de autoritatea administrației publice locale.

CE ÎNLESNIRI LA PLATA TAXELOR LOCALE SUNT PREVĂZUTE DE LEGISLAȚIE?

În conformitate cu Codul Fiscal, **se scutesc de plata:**

- *tuturor taxelor locale:*
 - ✓ autoritățile publice și instituțiile finanțate de la bugetele de toate nivelurile;
 - ✓ misiunile diplomatice și oficiile consulare acreditate în Republica Moldova, precum și reprezentanțele organizațiilor internaționale acreditate în Republica Moldova, în baza principiului reciprocității, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;
 - ✓ Banca Națională a Moldovei;
 - ✓ proprietarii sau deținătorii bunurilor rechiziționate în interes public, pe perioada rechiziției, conform legislației.
- *taxei de organizare a licitațiilor și loteriilor pe teritoriul UAT* – organizatorii licitațiilor desfășurate în scopul asigurării rambursării datoriilor la credite, acoperirii pagubelor, achitării datoriilor la buget, vânzării patrimoniului de stat și patrimoniului unităților administrativ-teritoriale;
- *taxei de plasare (amplasare) a publicității (reclamei)* – producătorii și difuzorii de publicitate socială și de publicitate plasată pe trimiterile poștale;
- *taxei pentru amenajarea teritoriului* – fondatorii gospodăriilor țărănești (de fermier) care au atins vârsta de pensionare;
- *taxei pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii* – persoanele care practică activități de pompe funebre și acordă servicii similare, inclusiv care confecționează sicrie, coroane, flori false, ghirlande.

Înlesniri suplimentare

Autoritatea administrației publice locale, dacă efectuează concomitent modificările corespunzătoare în bugetul unității administrativ-teritoriale, poate:

- să acorde subiecților impunerii scutiri în plus la cele generale,
- să acorde amânări la plata taxelor locale pe anul fiscal respectiv;
- să prevadă înlesniri la plata taxelor locale pentru categoriile social-vulnerabile ale populației.

ADMINISTRAREA TAXEI PENTRU PATENTA DE ÎNTEPRINZĂTOR

Definiție

Patenta de întreprinzător este un certificat de stat nominativ, ce atestă dreptul de a desfășura genul de activitate de întreprinzător indicat în ea în decursul unei anumite perioade.

Modul de ținere a evidenței, de repartizare și de păstrare a blanchetelor patentei de întreprinzător precum și a duplicatelor patentei se stabilește de către Ministerul Finanțelor.

CUM SE ELIBEREAZĂ PATENTA DE ÎNTEPRINZĂTOR?

Baza legală

Administrarea patentei de întreprinzător se realizează în baza Legii cu privire la patenta de întreprinzător nr. 93-XIV din 15.07.1998.

Patenta **se eliberează** și **se prelungeste** la cererea solicitantului/ titularului. Cererea se depune la inspectoratul fiscal teritorial (sau la primăria respectivă) în a cărei rază solicitantul/ titularul își are domiciliul sau preconizează să își desfășoare activitatea. Patenta se eliberează și se prelungeste de inspectoratul fiscal teritorial, pe raza căruia solicitantul își are domiciliul sau la locul de desfășurare a activității preconizate, în decurs de 3 zile de la data depunerii cererii, documentelor perfectate în modul respectiv și după achitarea taxei pentru patentă stabilite.

Patenta poate fi eliberată de primăria în a cărei rază de administrare solicitantul intenționează să-și desfășoare activitatea în baza patentei, în cazul dacă în localitatea respectivă nu este amplasat inspectoratul (oficiul) fiscal. Patenta eliberată de primărie este valabilă numai pe teritoriul administrat de aceasta.

CE REPREZINTĂ TAXA PENTRU PATENTĂ ȘI CUM SE PERCEPE ACEASTA?

Impunerea fiscală a titularului patentei se efectuează sub formă de **taxă pentru patentă**, care include impozitul pe venit, taxele pentru resursele naturale, taxa pentru unitățile comerciale și/sau unitățile de deservire socială, taxa pentru amenajarea teritoriului. Alte impozite, taxe și încasări se plătesc de titularul patentei pe principii generale.

Taxa lunară pentru patentă **se percepe** în cuantumul stabilit pentru localitatea unde se va desfășura activitatea de întreprinzător. În cazul desfășurării activității de întreprinzător pe întreg teritoriul țării, taxa lunară pentru patentă se achită în cuantum stabilit, specificat în rubrica “Chișinău, Bălți, Bender, Tiraspol” din anexa legii cu privire la patenta de întreprinzător.

CUM SE ACHITĂ TAXA PENTRU PATENTĂ?

Taxa pentru patentă **se achită** la contul bugetului local până la data depunerii cererii de eliberare sau de prelungire a patentei, în cuantum corespunzător termenului solicitat. Pentru prelungirea termenului ce permite desfășurarea activității în baza patentei de întreprinzător din ziua următoare perioadei pentru care a fost eliberată sau prelungită patenta anterior, taxa aferentă perioadei următoare se achită până la expirarea acestui termen. În cazul achitării taxei după expirarea perioadei ce permite desfășurarea activității în baza patentei, prelungirea acesteia se va realiza din ziua următoare zilei achitării taxei pentru patentă. Perceptorii fiscali ai primăriilor sunt în drept să încaseze taxa pentru patentă, cu transferarea ulterioară a acesteia la contul bugetului local.

La achitarea plății pentru patentă, autoritatea fiscală sau, după caz, primăria eliberează titularului patentei cuponul (cupoanele) decupat(e) de la duplicatul patentei, prin care se confirmă că patenta este valabilă până la un termen stabilit, și face înscrierea respectivă pe versoul patentei.

CINE ADMINISTREAZĂ PATENTA DE ÎNTREPRINZĂTOR?

Responsabilitatea pentru aplicarea prevederilor Legii nr. 93 din 15.07.1998 cu privire la patenta de întreprinzător, referitor la eliberarea patentei, prelungirea termenului ei de valabilitate, anularea sau suspendarea acesteia, precum și pentru încasarea taxei respective, o poartă autoritățile fiscale teritoriale și, după caz, primăriile.

Organe implicate

1. Inspectoratele Fiscale de Stat Teritoriale.
2. Administrațiile Publice Locale (primăriile).

Autoritățile fiscale exercită controlul asupra respectării de către primăria a modului de eliberare a patentelor și de prelungire a termenelor lor de valabilitate, verifică corectitudinea încasării, precum și a virării, în termen și integral, la buget a taxei pentru patentă.

Primăria informează lunar autoritatea fiscală teritorială despre numărul patentelor eliberate și prelungite, despre suma încasată de la eliberarea și prelungirea termenelor lor de valabilitate și despre numărul patentelor valabile la finele lunii gestionare.

Orice decizie, conform căreia plata pentru patentă se majorează, intră în vigoare nu mai înainte de expirarea a 3 luni după publicarea ei.

CAPITOLUL 7

ADMINISTRAREA TAXELOR PENTRU RESURSELE NATURALE

Titlul VIII din Codul Fiscal stabilind regulile privind administrarea taxelor pentru resursele naturale (subiecții și obiectele impunerii, cotele), mai descrie și principiile de calcul și de achitare a acestora, precum și înlesnirile prevăzute.

Sistemul taxelor pentru resursele naturale include următoarele taxe:

- taxa pentru apă;
- taxa pentru efectuarea prospecțiunilor geologice;
- taxa pentru efectuarea explorărilor geologice;
- taxa pentru extragerea mineralelor utile;
- taxa pentru folosirea spațiilor subterane în scopul construcției obiectivelor subterane, altele decât cele destinate extracției mineralelor utile;
- taxa pentru exploatarea construcțiilor subterane în scopul desfășurării activității de întreprinzător, altele decât cele destinate extracției mineralelor utile;
- taxa pentru lemnul eliberat pe picior

Baza legală

1. Titlul VIII "Taxele pentru resursele naturale", adoptat prin Legea nr. 67-XVI din 05.05.2005.
2. Legea pentru punere în aplicare a titlului VIII al Codului fiscal nr. 68-XVI din 05.05.2005.
3. Legea cu privire la resursele naturale nr. 1102 din 06.02.1997.

CUM SE CALCULEAZĂ ȘI SE ACHITĂ TAXA PENTRU APĂ?

Taxa pentru apă **se calculează** de sine stătător de către persoanele juridice și fizice înregistrate în calitate de întreprinzători, care extrag apă din fondul apelor și cele care utilizează apa la hidrocentrale.

Elaborarea normelor de extragere și/sau de utilizare a apei, precum și controlul asupra cantității de apă extrase, se efectuează de către organul de stat împuternicit de Guvern.

Întreprinzătorii individuali, gospodăriile țărănești (de fermier) al căror număr mediu anual de salariați, pe parcursul perioadei fiscale, nu depășește 3 unități și care nu sunt înregistrați ca plătitori de T.V.A. **achită** taxa la bugetul unității administrativ-teritoriale o dată pe an, până la 31 martie a anului următor anului fiscal de gestiune.

CUM SE CALCULEAZĂ ȘI SE ACHITĂ TAXA PENTRU EFECTUAREA PROSPECȚIUNILOR GEOLOGICE?

Taxa **se calculează** de sine stătător de către persoanele juridice și fizice, care efectuează prospecțiuni geologice. Taxa se calculează până la începerea lucrărilor de prospecțiuni geologice, prin înmulțirea valorii contractuale (de deviz) a lucrărilor cu cota taxei în mărime de 2 %.

Taxa **se achită** de către persoanele juridice și fizice, care efectuează prospecțiuni geologice integral la bugetul unităților administrativ-teritoriale până la începerea lucrărilor de prospecțiuni geologice.

CUM SE CALCULEAZĂ ȘI SE ACHITĂ TAXA PENTRU EFECTUAREA EXPLORĂRILOR GEOLOGICE?

Taxa **se calculează** de sine stătător de către persoanele juridice și fizice, care efectuează explorări geologice. Taxa se calculează până la începerea lucrărilor de explorări geologice, prin înmulțirea valorii contractuale (de deviz) a lucrărilor cu cota taxei în mărime de 5 %.

Taxa **se achită** de către persoanele juridice și fizice, care efectuează explorări geologice integral la bugetul unităților administrativ-teritoriale până la începerea lucrărilor de explorări geologice.

În cazul efectuării prospecțiunilor de exploatare în limitele perimetrului minier al întreprinderii de extracție minieră care funcționează, taxa **nu se achită**.

CUM SE CALCULEAZĂ ȘI SE ACHITĂ TAXA PENTRU EXTRAGEREA MINERALELOR UTILE?

Taxa **se calculează** de sine stătător de către persoanele juridice și fizice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, înregistrate în calitate de întreprinzător, care efectuează extragerea mineralelor utile.

Taxa **se calculează** și **se achită** pentru fiecare trimestru separat, prin înmulțirea costului mineralelor utile extrase (luând în considerație și pierderile suportate în procesul de extracție) cu cotele taxei.

La calcularea taxei se ține cont atât de volumul mineralelor utile extrase, cât și pierderile suportate în procesul de extracție al acestora.

CUI SE ACORDĂ SCUTIRILE PENTRU PLATA TAXEI PENTRU EXTRAGEREA MINERALELOR UTILE?

De **scutiri** la plata taxei pot beneficia întreprinderile din cadrul sistemului penitenciar.

Cum se calculează și se achită taxa pentru folosirea spațiilor subterane în scopul construcției obiectivelor subterane, altele decât cele destinate extracției mineralelor utile?

Taxa **se calculează** de sine stătător de către persoanele juridice și fizice (indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare), înregistrate în calitate de întreprinzător, care efectuează lucrări de construcție a obiectivelor subterane, altele decât cele destinate extracției mineralelor utile. Taxa se calculează până la începerea lucrărilor de construcție, prin înmulțirea valorii contractuale (de deviz) a lucrărilor de construcție a obiectivului cu cota taxei în mărime de 3 %.

Taxa **se achită** integral la bugetul unităților administrativ-teritoriale până la începerea lucrărilor de construcție.

Cui se acordă scutirile pentru plata taxei pentru folosirea spațiilor subterane în scopul construcției obiectivelor subterane, altele decât cele destinate extracției mineralelor utile?

De **scutiri** la plata taxei pot beneficia:

- întreprinderile din cadrul sistemului penitenciar;
- întreprinderile ce reprezintă o valoare științifică, culturală și educațională deosebită (listă lor este aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 162 din 13.02.2006).

Cum se calculează și se achită taxa pentru exploatarea construcțiilor subterane în scopul desfășurării activității de întreprinzător, altele decât cele destinate extracției mineralelor utile?

Taxa **se calculează** de sine stătător de către persoanele juridice și fizice (indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare), înregistrate în calitate de întreprinzător, care exploatează construcții subterane în scopul desfășurării activității de întreprinzător, altele decât cele destinate extracției mineralelor utile. Taxa se calculează pentru fiecare trimestru separat, pe parcursul întregii perioade de exploatare a construcțiilor, prin înmulțirea valorii de bilanț a construcțiilor subterane exploatare cu cota taxei în mărime de 0,2 %.

Taxa **se achită** la bugetul unităților administrativ-teritoriale pentru fiecare trimestru separat, pe parcursul întregii perioade de exploatare a construcțiilor.

Cui se acordă scutiile pentru plata taxei pentru exploatarea construcțiilor subterane în scopul desfășurării activității de întreprinzător, altele decât cele destinate extracției mineralelor utile?

De **scutiri** la plata taxei pot beneficia:

- întreprinderile din cadrul sistemului penitenciar;
- întreprinderile ce reprezintă o valoare științifică, culturală și educațională deosebită (conform Hotărârii Guvernului nr. 162 din 13.02.2006 "Pentru aprobarea Listei întreprinderilor ce reprezintă o valoare științifică, culturală și educațională deosebită", o astfel de valoare deosebită se atribuie Combinatului de Vinuri "Cricova" S.A. și Întreprinderii de Stat Combinatul de Vinuri de Calitate "Mileștii Mici").

CUM SE CALCULEAZĂ ȘI SE ACHITĂ TAXA PENTRU LEMNUL ELIBERAT PE PICIOR?

Taxa **se calculează** de sine stătător de către beneficiarii forestieri – persoanele juridice și fizice (indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare). Beneficiarii forestieri – persoane fizice rezidente care nu practică activitate de întreprinzător, nu calculează taxa pentru lemnul eliberat pe picior. Aceștia li se eliberează de către organele gospodăriei silvice o autorizație de exploatare a pădurii sau biletul silvic.

Taxa **se calculează** la tăierea lemnului, drept urmare a faptului că obiectul impunerii cu taxa pentru lemnul eliberat pe picior este volumul de lemn eliberat pe picior la tăierea din pădurile fondului forestier și din vegetația forestieră din afara acestuia, dar nu la livrare.

Taxa **se calculează** pentru fiecare trimestru separat, prin înmulțirea volumului de lemn eliberat pe picior (lemn de lucru (fără scoarță) sau lemn de foc (cu scoarță)) cu cotele taxei, stabilite conform Anexei nr.3 la Titlul VIII "Taxele pentru resursele naturale" al Codului Fiscal.

Beneficiarii forestieri – persoanele juridice și fizice (indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare) **achită** taxa la bugetul unităților administrativ-teritoriale trimestrial, până în ultima zi a lunii următoare trimestrului de gestiune. Beneficiarii forestieri – persoane fizice rezidente care nu practică activitate de întreprinzător **achită** taxa până la obținerea autorizației corespunzătoare (autorizația de exploatare a pădurii sau biletul silvic).

CUI SE ACORDĂ ÎNLESNIRI PENTRU PLATA TAXEI PENTRU LEMNUL ELIBERAT PE PICIOR?

De **înlesniri** la plata taxei pot beneficia:

- întreprinderile silvice – la efectuarea tăierilor de reconstrucție ecologică, a celor de conservare și a celor de produse secundare, la efectuarea amenajamentului silvic, a lucrărilor de cercetare și de proiectare pentru necesitățile gospodăriei silvice, de lichidare

- a efectelor calamităților naturale, precum și a altor lucrări silvice legate de îngrijirea pădurilor;
- întreprinderile silvice la efectuarea tăierilor de reconstrucție ecologică, a celor de conservare și a celor de produse secundare, la efectuarea amenajamentului silvic, a lucrărilor de cercetare și de proiectare pentru necesitățile gospodăriei silvice, de lichidare a efectelor calamităților naturale, precum și a altor lucrări silvice legate de îngrijirea pădurilor, pe teritoriul altei întreprinderi silvice.

CAPITOLUL 8

ADMINISTRAREA IMPOZITULUI PE BUNURILE IMOBILIARE

Codul Fiscal (Titlul VI) stabilind regulile privind impozitul pe bunurile imobiliare (subiecții și obiectele impunerii, baza impozabilă, cotele, modul de calcul și de plată, precum și înlesnirile), mai descrie și principiile generale de administrare a acestuia.

Începând cu 1 ianuarie 2010 s-a extins lista categoriilor obiectelor, impozitarea cărora este reglementată de prevederile Titlului VI al Codului Fiscal.

Baza legală

Administrarea impozitului pe bunurile imobiliare se efectuează în conformitate cu Titlul VI din Codul Fiscal.

CARE SUNT ATRIBUȚIILE ORGANELOR CADASTRALE ÎN ADMINISTRAREA IMPOZITULUI PE BUNURILE IMOBILIARE?

Organe implicate

1. Agenția Relații Funciare și Cadastru
2. Inspectoratul Fiscal Principal de Stat
3. Serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale al primăriei (SCITL)

Agenția Relații Funciare și Cadastru prezintă, anual, Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, cel târziu până la 1 februarie, informația cu privire la fiecare obiect și subiect al impunerii cu impozitul pe bunurile imobiliare. Structura informației și modul de transmitere a acesteia se stabilesc de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat.

În cazul intervenirii unor modificări în informația ce se referă la obiectele și/sau la subiecții impunerii, Agenția Relații Funciare și Cadastru

prezintă o informație actualizată în termen de 10 zile după încheierea trimestrului gestionar.

Organele cadastrale sunt în drept să solicite informația necesară referitoare la obiectul impunerii de la persoanele care înfăptuiesc înregistrarea drepturilor patrimoniale sau a tranzacțiilor cu bunurile imobiliare (inclusiv de la birourile notariale, serviciile comunale, realteri, brokeri) și de la proprietarii bunurilor imobiliare.

CARE SUNT OBLIGAȚIILE SUBIECTULUI IMPUNERII CU IMPOZITUL PE BUNURILE IMOBILIARE?

Subiectul impunerii este obligat să prezinte organelor cadastrale informația necesară pentru evaluarea bunurilor imobiliare, care se efectuează în conformitate cu legislația.

În cazul în care subiectul impunerii refuză să prezinte informația necesară pentru evaluarea bunurilor imobiliare, evaluarea se efectuează în baza informației deținute de către organele cadastrale în privința obiectelor analoage ce constituie bunuri imobiliare.

Subiecții impunerii, care dispun de obiecte, impozitarea cărora se efectuează în conformitate cu prevederile Titlului VI al Codului Fiscal, sunt specificați în art. 277 al Codului Fiscal. **Înlesnirile la plata** impozitului pe bunurile imobiliare sunt prevăzute prin art. 283, 284 al Codului Fiscal.

Termenii de plată

Achitarea impozitului pe bunurile imobiliare se realizează în părți egale, nu mai târziu de 15 august și 15 octombrie a anului curent. În cazul achitării sumei impozitului integral, până la 30 iunie a anului fiscal în curs, subiectul impunerii beneficiază de dreptul la o reducere cu 15% a sumei impozitului ce urmează a fi achitat.

CUM SE IMPLICĂ SCITL ȘI SERVICIUL FISCAL ÎN ADMINISTRAREA IMPOZITULUI PE BUNURILE IMOBILIARE?

Avizul de plată a impozitului calculat pentru bunurile imobiliare ale persoanelor fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, precum și ale gospodăriilor țărănești (de fermier) este expediat fiecărui subiect al impunerii de către Serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale al primăriei (SCITL) cel târziu cu 60 de zile până la expirarea primului termen de plată a impozitului.

Serviciul Fiscal de Stat, în baza datelor prezentate de organele cadastrale, organizează ținerea cadastrului fiscal și monitoringul informației privind fiecare subiect și obiect al impunerii. Forma și metodele de ținere a cadastrului fiscal, de eliberare a informației pe care o conține se stabilesc de către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat.

CARE SUNT TIPURILE DE OBIECTE DE IMPUNERE CU IMPOZITUL PE BUNURILE IMOBILIARE?

Impozitarea bunurilor imobiliare **cu destinație locativă** (apartamente și case de locuit individuale, terenurile aferente fondului cu destinație locativă) din municipii și orașe, inclusiv din localitățile aflate în componența acestora, cu excepția satelor (comunelor) se efectuează, începând cu anul 2007, în conformitate cu prevederile Titlului VI al Codului Fiscal, pornindu-se de la valoarea estimată.

Valoarea estimată este valoarea bunurilor imobiliare, calculată de către organul cadastral la o anumită dată cu utilizarea metodelor de evaluare prevăzute de legislație.

Totodată, începând cu 1 ianuarie 2010, impozitarea în conformitate cu prevederile Titlului VI al Codului Fiscal, pornindu-se din valoarea estimată a bunurilor imobiliare, se efectuează și pentru următoarele **categoriile de bunuri imobiliare**:

- ✓ garajele și terenurile pe care acestea sunt amplasate;
- ✓ loturile întovărășirilor pomicole cu sau fără construcții amplasate pe ele;

CAPITOLUL 8

- ✓ alte bunuri imobiliare, cu excepția celor indicate mai sus și celor, impozitarea cărora se efectuează în conformitate cu prevederile Legii pentru punerea în aplicare a titlului VI din Codul Fiscal.

Totodata, obiecte ale impunerii sunt și bunurile imobiliare, aflate la data de 1 ianuarie a anului fiscal în curs, la o etapă de finisare de 50% și mai mult, rămase nefinisate timp de 3 ani după începutul lucrărilor de construcție.

CAPITOLUL 9

ADMINISTRAREA IMPOZITULUI PRIVAT

Impozitul privat este inclus în sistemul impozitelor generale de stat.

CE REPREZINTĂ IMPOZITUL PRIVAT?

Impozitul privat reprezintă o plată unică ce se percepe la efectuarea tranzacțiilor cu bunuri proprietate publică în procesul privatizării, indiferent de tipul mijloacelor folosite. Evaluarea obiectelor incluse în Programul de privatizare și determinarea prețului se efectuează conform actelor normative în vigoare și standardelor naționale.

Baza legală

Modul de achitare a impozitului privat se reglementează prin Legea bugetului de stat, Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 919 din 30.07.2008 cu privire la organizarea și desfășurarea concursurilor comerciale și investiționale de privatizare a proprietății publice.

CARE SUNT SUBIECȚII ȘI OBIECTELE IMPUNERII CU IMPOZITUL PRIVAT?

Subiecți ai impunerii cu impozit privat sunt persoanele juridice și persoanele fizice din Republica Moldova, precum și persoanele juridice și persoanele fizice străine, cărora, în procesul privatizării, li se dau în proprietate privată bunuri proprietate publică.

Obiecte ale impunerii cu impozit privat sunt bunurile proprietate publică, inclusiv acțiunile.

CARE ESTE COTA IMPOZITULUI PRIVAT?

Cota impozitului privat se stabilește la 1% din valoarea de achiziție a bunurilor proprietate publică supuse privatizării, inclusiv din valoarea acțiunilor supuse privatizării.

CUM SE ACHITĂ IMPOZITUL PRIVAT?

Impozitul privat se achită până la semnarea contractului de vânzare-cumpărare și se virează la bugetul de stat sau la bugetul unității administrativ-teritoriale, în funcție de apartenența bunului. Nu se achită impozit privat în cazul primirii gratuite în proprietate privată a bunurilor proprietate publică de către persoane fizice rezidente care nu desfășoară activitate de întreprinzător.

În cazul rezilierii sau rezoluțiunii contractului de vânzare-cumpărare, determinată de neexecutarea sau de executarea necorespunzătoare a obligațiilor asumate de cumpărător, sumele plătite în calitate de impozit privat nu se restituie.

CINE ȘI CUM MONITORIZEAZĂ ACHITAREA IMPOZITULUI PRIVAT?

Monitorizarea îndeplinirii prevederilor Legii revine autorităților publice centrale sau locale, în funcție de apartenența bunului proprietate publică.

Responsabilitatea pentru corectitudinea calculării impozitului și plata acestuia la timp aparține atât organelor răspunzătoare de organizarea privatizării, cât și contribuabililor.

Pentru neachitarea la termen a impozitului privat, contribuabilii sunt trași la răspundere conform Titlului V al Codului Fiscal.

În ce constă executarea silită a obligației fiscale?

Executarea silită a obligației fiscale presupune acțiuni întreprinse de organul fiscal pentru perceperea forțată a restanței.

Cum se efectuează plata taxelor locale?

Plata taxelor locale se efectuează de subiecții impunerii. Subiecții impunerii plătesc taxele locale la contul trezorerial de venituri al bugetului unității administrativ-teritoriale.

Care este scopul controlului fiscal?

Controlul fiscal are drept scop verificarea modului în care contribuabilul respectă legislația fiscală într-o anumită perioadă sau în câteva perioade fiscale.

CAPITOLUL 10

GESTIUNEA COLECTĂRII DATORIILOR FISCALE. NOȚIUNI FUNDAMENTALE

CARE NOȚIUNI DE BAZĂ SE STABILESC ÎN CONFORMITATE CU ART. 129, TITLUL V, AL CODULUI FISCAL AL REPUBLICII MOLDOVA?

Definiții

Obligație fiscală – obligație a contribuabilului de a plăti la buget o anumită sumă ca impozit, taxă, majorare de întârziere (penalitate) și/sau amendă.

Dare de seamă fiscală – orice declarație, informație, calcul, notă informativă, alt document, care sunt prezentate sau trebuie să fie prezentate organului fiscal, privind calcularea, achitarea, reținerea impozitelor, taxelor, majorărilor de întârziere (penalităților) și/sau amenzilor ori privind alte fapte ce țin de nașterea, modificarea sau stingerea obligației fiscale.

Notă: vezi de asemenea mai multe definiții în Glosarul acestui ghid.

În categoria documentelor de evidență intră:

- documentele de evidență contabilă (prevăzute în legislația privind evidența contabilă);
- dările de seamă financiare;
- informațiile;
- registrele contabile;
- titlurile de creanță;
- datele contabile (sub orice formă, inclusiv computerizată) etc.

CÂND SE PREZINTĂ DAREA DE SEAMĂ FISCALĂ?

În conformitate cu prevederile Codului Fiscal, art. 187, dările de seamă fiscale se prezintă:

În cazurile prevăzute de legislația fiscală, contribuabilul este obligat să prezinte în termenul stabilit dări de seamă pentru fiecare tip de impozit sau de taxă.

Cu excepția cazurilor expres prevăzute de legislația fiscală, contribuabilul este obligat să prezinte organului fiscal în care se află la evidență dări de seamă privind impozitele și taxele.

Darea de seamă fiscală se prezintă utilizând, în mod obligatoriu, metode automatizate de raportare electronică, în forma și în modul reglementat de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, după cum urmează:

- a) începând cu 1 ianuarie 2012 – de către subiecții impunerii cu TVA care se deservesc de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, Inspectoratul fiscal de stat pe municipiul Chișinău, Inspectoratul fiscal de stat pe municipiul Bălți și Direcția administrării fiscale Comrat din cadrul Inspectoratului fiscal de stat pe Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia;
- b) începând cu 1 ianuarie 2013 – de către subiecții impunerii cu TVA, cu excepția celor specificați la lit.a).

CE TREBUIE SĂ CONȚINĂ, DE REGULĂ, DAREA DE SEAMĂ FISCALĂ?

Darea de seamă fiscală, de regulă, trebuie să conțină:

- a) denumirea (numele și prenumele) contribuabilului;
- b) codul fiscal al contribuabilului, iar după caz și codul subdiviziunii acestuia;
- c) perioada fiscală pentru care se prezintă;
- d) tipul impozitului sau al taxei;
- e) obiectul impozabil (baza impozabilă);
- f) cota impozitului sau taxei;
- g) facilitățile fiscale;
- h) suma impozitului sau a taxei;
- i) alte date și informații;
- j) pentru darea de seamă pe suport de hârtie – semnătura, autenticată cu ștampilă, a persoanelor responsabile (conducătorul și contabilul-șef) ale contribuabilului sau semnătura contribuabilului (a reprezentantului acestuia);
- k) pentru darea de seamă în format electronic – semnătura digitală, aplicată în modul stabilit de Guvern, sau semnătura electronică de autentificare, aplicată în modul stabilit de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, a persoanelor menționate la lit.j).

CINE ÎȘI ASUMĂ RĂSPUNDEREA PREVĂZUTĂ DE LEGE PENTRU PREZENTAREA DE DATE ȘI INFORMAȚII FALSE SAU ERONATE?

Contribuabilul (reprezentantul acestuia), persoana lui cu funcție de răspundere semnează darea de seamă fiscală, asumându-și răspunderea prevăzută de lege pentru prezentarea de date și informații false sau eronate.

Darea de seamă fiscală se consideră prezentată (CF, art. 187) la data la care organul fiscal o primește, dacă este întocmită în modul stabilit de legislația fiscală și dacă este perfectată în modul reglementat de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat.

Darea de seamă fiscală se consideră recepționată de organul fiscal în conformitate cu alin. (5) art. 187 al CF în cazul în care contribuabilul prezintă dovezi în acest sens: un exemplar de dare de seamă fiscală cu mențiunea organului fiscal că a primit-o, o recipisă, eliberată de organul fiscal, avizul poștal, o recipisă electronică de confirmare a acceptării acesteia în sistemul informațional al Serviciului Fiscal de Stat etc.

Emiterea instrucțiunii privind modul de întocmire a dării de seamă fiscale

Instrucțiunile privind modul de întocmire și de prezentare a dărilor de seamă fiscale, inclusiv a celor unificate, se emit de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat dacă legislația fiscală nu prevede altfel.

CÂND CONTRIBUABILUL ARE DREPTUL SĂ PREZINTE O DARE DE SEAMĂ FISCALĂ CORECTATĂ?

Darea de seamă fiscală corectată (CF, art. 188) este versiunea dării de seamă fiscale precedente.

Contribuabilul care descoperă că darea de seamă fiscală prezentată anterior conține o greșeală sau o omisiune are dreptul să prezinte o dare de seamă fiscală corectată, conform formularului și modului de întocmire în vigoare pentru darea de seamă fiscală care se corectează.

Darea de seamă fiscală corectată, depusă înainte sau în termenul stabilit pentru prezentarea dărilor de seamă fiscale pe o anumită perioadă fiscală se consideră dare de seamă fiscală pentru perioada respectivă.

Darea de seamă fiscală corectată nu va fi luată în considerare și, prin urmare, nu va fi modificată darea de seamă precedentă dacă cea corectată a fost prezentată:

- a) după emiterea de către conducerea organului care exercită controlul a unei decizii scrise cu privire la inițierea efectuării unui control fiscal, al cărui obiect va fi și darea de seamă prezentată greșit sau cu omisiuni;
- b) pe o perioadă supusă unei verificări documentare sau după ea.

ÎN CE CONSTĂ MODUL DE URMĂRIRE A DATORIEI DEBITOARE?

Urmărirea datoriei debitoare de la persoane care au sediu în Republica Moldova se face în baza listei debitorilor, prezentate de contribuabil, sau a altor informații de care dispune organul fiscal. În conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, pot fi urmărite datoriile debitoare de la persoane din străinătate, precum și de la debitorii autohtoni în beneficiul contribuabililor străini.

Urmărirea datoriei debitoare se efectuează și atunci când însuși debitorul are restanțe.

Pentru urmărirea datoriei debitoare, contribuabilul este obligat să prezinte organului fiscal lista debitorilor, semnată de el (de reprezentantul său), de persoana sa cu funcție de răspundere.

Lista debitorilor trebuie să conțină, după caz:

- a) denumirea (numele, prenumele) debitorului, sediul (adresa), codul fiscal, informația de contact;
- b) conturile bancare ale debitorului, denumirea, sediul și codul instituțiilor financiare (sucursalelor sau filialelor acestora) în care sunt deschise conturile;
- c) data apariției datoriilor debitoare, suma totală și scadența lor;
- d) măsurile întreprinse de contribuabil pentru a se plăti datoria debitoare;
- e) data ultimei verificări reciproce.

CAPITOLUL 10

La cererea organului fiscal, datele din listă sunt confirmate documentar.

În baza datelor furnizate de contribuabil, organul fiscal verifică dacă datoriile debitoare au devenit scadente și dacă contribuabilul are dreptul să ceară plata lor. În cazul în care dreptul de a cere plata este confirmat, organul fiscal remite debitorului somația că, la data primirii ei, asupra sumelor pe care el le datorează contribuabilului s-a aplicat sechestrul în cuantumul obligației fiscale a acestuia și că debitorul este obligat să stingă obligația fiscală.

Persoana care a primit somația este obligată ca, în termen de 10 zile lucrătoare, să confirme sau să infirme, parțial ori total, datoria debitoare a contribuabilului indicată în somație. Dacă datoria este infirmată, la scrisoare se anexează copiile de pe documentele de rigoare.

Dacă suma datoriei debitoare a contribuabilului a fost confirmată sau dacă ea a fost infirmată fără anexarea documentelor de rigoare, precum și dacă, la expirarea a 10 zile lucrătoare de la primirea somației, nu i s-a răspuns organului fiscal, aceasta are dreptul să aplice debitorului, în modul corespunzător, modalitățile de executare silită a obligației fiscale enumerate la art. 194 alin.(1) lit.a), b) și c), Codul Fiscal.

CAPITOLUL 11

RAPORTAREA ȘI COLABORAREA CU INSPECTORATUL FISCAL

Inspectoratul Fiscal Principal de Stat își exercită atribuțiile pe întreg teritoriul Republicii Moldova, iar inspectoratul fiscal de stat teritorial sau inspectoratul fiscal de stat specializat poate să-și exercite atribuțiile în afara teritoriului stabilit numai cu autorizarea conducerii Inspectoratului Fiscal Principal de Stat.

CARE ESTE IMPORTANȚA COLABORĂRII ORGANULUI FISCAL CU AUTORITĂȚILE PUBLICE?

Autoritățile publice prezintă organului fiscal datele și materialele necesare îndeplinirii atribuțiilor ei, cu excepția datelor a căror prezentare este expres interzisă prin lege.

Autoritățile administrației publice centrale și locale delegă persoane cu funcție de răspundere pentru a acorda asistență organului fiscal în îndeplinirea atribuțiilor ei. Decizia privind delegarea persoanei cu funcție de răspundere se adoptă în termen de 5 zile lucrătoare de la data depunerii cererii de către organul fiscal, cu excepția cazurilor de urgență.

La cererea organelor de drept, organul fiscal acordă asistență la determinarea obligațiilor fiscale în cadrul proceselor penale, precum și la judecarea cazurilor de încălcare a legislației fiscale.

Organul fiscal colaborează cu alte autorități publice, în limita atribuțiilor prevăzute de legislația fiscală, și elaborează indicații metodice în domeniul administrării impozitelor și taxelor locale, conform legislației în vigoare.

Organul fiscal decide în mod autonom asupra programului de activitate. Controalele și alte acțiuni ale lui nu pot fi sistate decât de organele abilitate cu acest drept în temeiul legislației.

CARE SUNT DREPTURILE ORGANULUI FISCAL ȘI ALE FUNCȚIONARULUI FISCAL?

Conform articolului 134, Titlul V, al Codului Fiscal:

(1) Organul fiscal și funcționarul fiscal au dreptul:

- a) să efectueze controale asupra modului în care contribuabilii, organele vamale și serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale, alte persoane respectă legislația fiscală, să ceară explicațiile și informațiile de rigoare asupra problemelor identificate în timpul controlului;
- b) în procesul controalelor fiscale, să ceară și să primească gratuit de la orice persoană informații, date, documente necesare în exercitarea atribuțiilor, cu excepția informațiilor care constituie secret de stat, precum și copiile lor, dacă acestea se anexează la actul de control;
- c) să deschidă și să examineze, să sigileze, după caz, indiferent de locul aflării lor, încăperile de producție, depozitele, spațiile comerciale și alte locuri, cu excepția domiciliului și reședinței, folosite pentru obținerea de venituri sau pentru întreținerea obiectelor impozabile, altor obiecte, documentelor;
- d) să aibă acces la sistemul electronic de evidență contabilă al contribuabilului;
- e) să controleze autenticitatea datelor din documentele de evidență și din dările de seamă fiscale ale contribuabilului;
- f) să ridice de la contribuabil documente în cazurile și în modul prevăzut de prezentul titlu;
- g) să constate încălcările legislației fiscale și să aplice măsurile prevăzute de legislație;
- h) să pornească în instanțele judecătorești competente acțiuni contra contribuabililor privind:
 - anularea unor tranzacții și încasarea la buget a mijloacelor obținute din aceste tranzacții;
 - anularea înregistrării întreprinderii, organizației în cazul încălcării modului stabilit de fondare a acestora sau al necorespunderii actelor de constituire prevederilor legislației și încasarea veniturilor obținute de acestea;

- lichidarea întreprinderii, organizației în temeiurile stabilite de legislație și încasarea veniturilor obținute de acestea;
- alte acțiuni în conformitate cu legislația;
- i) să ceară și să verifice lichidarea încălcării legislației fiscale, să aplice, după caz, măsuri de constrângere;
- j) la estimarea obiectelor impozabile și la calcularea impozitelor și taxelor, să utilizeze metode și surse directe și indirecte;
- k) să primească în numerar impozite, taxe, majorări de întârziere (penalități) și/sau amenzi numai în cazul utilizării mașinilor de casă și de control cu memorie fiscală;
- l) să efectueze executarea silită a obligațiilor fiscale în modul stabilit de legislația fiscală;
- m) să sechestreze, în modul stabilit de lege, orice bun, cu excepția celui care, în conformitate cu prezentul cod și cu alte acte legislative, nu este sechestrabil;
- n) să suspende, în modul stabilit de lege, operațiunile la conturile bancare ale contribuabilului, cu excepția contului de împrumut, a contului provizoriu (de acumulare a mijloacelor financiare pentru formarea sau majorarea capitalului social), precum și a conturilor persoanelor fizice care nu sunt subiecți ai activității de întreprinzător;
- o) să citeze la organul fiscal contribuabilul, persoana presupusă a fi subiectul impozitării, persoana cu funcție de răspundere a contribuabilului, inclusiv responsabilul de evidența documentelor referitoare la persoana presupusă a fi subiectul impozitării, pentru a depune mărturii, a prezenta documente și informații în problema de interes pentru organul fiscal, cu excepția documentelor și informațiilor care, potrivit legii, constituie secret de stat;
- p) în procesul determinării cuantumului impozitelor, taxelor, majorărilor de întârziere (penalităților) și/sau amenzilor ori al perceperei lor, să solicite de la instituțiile financiare (sucursalele sau filialele acestora) prezentarea documentelor referitoare la clienții acestora;
- r) să solicite efectuarea și să efectueze controale fiscale în alte țări, în baza acordurilor (convențiilor) internaționale la care Republica Moldova este parte;
- s) să solicite organelor competente din alte state informații despre activitatea contribuabililor fără acordul acestora din urmă;

- t) să prezinte organelor competente din alte state informații despre relațiile contribuabililor străini cu cei autohtoni fără acordul sau înștiințarea acestora din urmă;
- u) să utilizeze dări de seamă fiscale, corespondența cu contribuabilii și informații ale autorităților publice pe suporti electronici și de alt fel, perfecțați și protejați conform legislației în domeniu;
- v) să folosească mijloace de informare în masă pentru popularizarea și respectarea legislației fiscale;
- x) să întreprindă alte acțiuni prevăzute de legislația fiscală.

CARE SUNT OBLIGAȚIILE ORGANULUI FISCAL ȘI ALE FUNCȚIONARULUI FISCAL?

Organul fiscal și funcționarul fiscal au următoarele obligații, conform art. 136, titlul V al Codului Fiscal:

- a) să acționeze în strictă conformitate cu Constituția Republicii Moldova, cu prezentul cod și cu alte acte normative;
- b) să trateze cu respect și corectitudine contribuabilul, reprezentantul lui, alți participanți la raporturile fiscale;
- c) să popularizeze legislația fiscală;
- d) să informeze contribuabilul, în cazurile prevăzute de legislația fiscală sau la solicitarea acestuia, despre drepturile și obligațiile lui;
- e) să informeze contribuabilul, la cerere, despre impozitele și taxele în vigoare, despre modul și termenele lor de achitare și despre actele normative respective;
- f) să asigure gratuit contribuabilul cu formulare tipizate de dare de seamă fiscală;
- g) să efectueze, la cererea contribuabilului, compensarea sau perfecțarea materialelor pentru restituirea sumelor plătite în plus sau a sumelor care, conform legislației fiscale, urmează a fi restituite;
- h) la cererea scrisă a contribuabilului, în care se indică destinația certificatului, să elibereze certificate privind lipsa sau existența restanțelor față de buget. Formularul-tip al certificatului menționat se elaborează de către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat;
- i) să primească și să înregistreze cereri, comunicări și alte informații despre încălcări fiscale și să le verifice, după caz;

- j) să examineze petițiile, cererile și reclamațiile contribuabililor în modul stabilit de lege;
- k) să țină evidența contribuabililor și a obligațiilor fiscale;
- l) să efectueze controale fiscale și să întocmească actele de rigoare;
- m) în cazul depistării unei încălcări fiscale și neîndeplinirii cerințelor legale ale funcționarului fiscal, să emită o decizie privind aplicarea de sancțiuni;
- n) să remită contribuabilului sau reprezentantului acestuia, în termenele prevăzute de legislația fiscală, decizia emisă;
- o) să nu folosească situația de serviciu în interese personale meschine;
- p) să întreprindă și alte acțiuni prevăzute de legislația fiscală.

CARE SUNT DREPTURILE SERVICIULUI DE COLECTARE A IMPOZITELOR ȘI TAXELOR LOCALE?

Serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale este investit, responsabil domeniului de activitate stabilit la art. 156 alin.(1), cu dreptul de a efectua controale asupra modului în care contribuabilul respectă legislația fiscală, de a cere explicațiile și informațiile de rigoare asupra problemei identificate în timpul controlului, de a aplica majorări de întârziere (penalități), de a încasa în numerar impozite, taxe, majorări de întârziere (penalități) și/sau amenzi, cu drepturile prevăzute la art. 134 alin.(1) lit.b), c), d), e) și t), precum și cu alte drepturi prevăzute expres de legislația fiscală.

Drepturile prevăzute la art. 134 alin.(1) al Codului Fiscal:

- f) să ridice de la contribuabil documente în cazurile și în modul prevăzut de prezentul titlu;
- g) să constate încălcările legislației fiscale și să aplice măsurile prevăzute de legislație;
- h) să pornească în instanțele judecătorești competente acțiuni contra contribuabililor privind:
 - anularea unor tranzacții și încasarea la buget a mijloacelor obținute din aceste tranzacții;
 - anularea înregistrării întreprinderii, organizației în cazul încălcării modului stabilit de fondare a acestora sau al necorespunderii actelor de constituire prevederilor legislației și încasarea veniturilor obținute de acestea;

- lichidarea întreprinderii, organizației în temeiurile stabilite de legislație și încasarea veniturilor obținute de acestea;
- alte acțiuni în conformitate cu legislația;
- i) să ceară și să verifice lichidarea încălcării legislației fiscale, să aplice, după caz, măsuri de constrângere;
- j) la estimarea obiectelor impozabile și la calcularea impozitelor și taxelor, să utilizeze metode și surse directe și indirecte;
- k) să primească în numerar impozite, taxe, majorări de întârziere (penalități) și/sau amenzi numai în cazul utilizării mașinilor de casă și de control cu memorie fiscală;
- l) să efectueze executarea silită a obligațiilor fiscale în modul stabilit de legislația fiscală;
- m) să sechestreze, în modul stabilit de lege, orice bun, cu excepția celui care, în conformitate cu prezentul cod și cu alte acte legislative, nu este sechestrabil; cu excepția aplicării majorării de întârziere (penalității), se exercită în comun cu organul fiscal.

CARE SUNT OBLIGAȚIILE SERVICIULUI DE COLECTARE A IMPOZITELOR ȘI TAXELOR LOCALE?

Conform art. 158 al Codului Fiscal, Serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale este obligat, corespunzător domeniului de activitate stabilit la art. 156 alin.(1):

- a) să execute prevederile art. 136 lit.a), b), c), d), e), i), j), l), precum și la lit.h) referitor la obligațiile fiscale a căror evidență este ținută de el;
- b) să țină evidența contribuabililor, ale căror obligații fiscale sunt calculate de serviciul respectiv și evidența acestor obligații fiscale, inclusiv a restanțelor, să transfere la buget sumele încasate ca impozite, taxe, majorări de întârziere (penalități), amenzi, conform legislației fiscale și în modul stabilit de Guvern;
- c) să întocmească, cu concursul organului fiscal, avizele de plată a obligațiilor fiscale, să distribuie gratuit contribuabililor formulare tipizate de dări de seamă fiscale;
- d) să remită contribuabililor, conform legislației fiscale, avizele de plată a obligațiilor fiscale, precum și deciziile emise;

- e) să execute în comun cu organul fiscal prevederile art. 136 lit.g) și m);
- f) să prezinte lunar, nu mai târziu de data de 3 a fiecărei luni, în modul stabilit de Guvern, organului fiscal darea de seamă privind impozitele și taxele administrate;
- g) să execute alte obligații prevăzute expres de legislația fiscală.

CUM SE ORGANIZEAZĂ ȘI CUM FUNCȚIONEAZĂ SERVICIUL DE COLECTARE A IMPOZITELOR ȘI TAXELOR LOCALE?

Organizarea și funcționarea Serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale sunt reglementate printr-un regulament, aprobat de consiliul local. Regulamentul este elaborat în baza unui regulament-tip, aprobat de Guvern.

Perceptorul este încadrat în serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale cu avizul organului fiscal. Acesta este obligat să asigure instruirea perceptorului și să-i acorde ajutor în exercitarea atribuțiilor.

În sate (comune), funcțiile perceptorului pot fi exercitate, ca excepție, de secretarul primăriei sau de un alt funcționar al ei care nu este investit cu dreptul de a semna documente de casă.

CARE ESTE MODALITATEA DE CALCULARE A IMPOZITELOR ȘI TAXELOR DE CĂTRE ORGANUL FISCAL?

Conform art. 189 al CF alin. (1) organul fiscal calculează impozitele și taxele contribuabililor în urma controalelor fiscale, dacă au fost stabilite cazuri de nerespectare a legislației fiscale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislația fiscală.

(2) Dacă în timpul controlului fiscal sumele impozitelor și taxelor care urmau să fie vărsate la buget nu pot fi determinate din lipsă de evidență contabilă ori din cauza ținerii ei neconforme, dacă contribuabilul (reprezentantul acestuia) sau persoana lui cu funcție de răspundere nu prezintă, în totalitate sau în parte, documentele de evidență și/sau dările de seamă fiscale, organul fiscal calculează impozitele și taxele prin metode și din surse

indirecte, efectuând ulterior recalcularea lor după restabilirea evidenței, în conformitate cu legislația, sau după prezentarea documentelor respective.

CARE SUNT PRINCIPIILE GENERALE DE EVIDENȚĂ A OBIECTELOR IMPOZABILE ȘI A OBLIGAȚIILOR FISCALE?

Conform art. 190 al Codului Fiscal, alin. (1), (2), (3), (4), (5):

(1) Evidența obiectelor impozabile și a obligațiilor fiscale se ține de către contribuabil de sine stătător, dacă legislația nu prevede altfel, pentru a se estima baza impozabilă, cuantumul obligațiilor fiscale calculate, modificate, stinse și restante.

(2) Evidența contabilă și/sau o altă evidență pe care se întemeiază evidența obiectelor impozabile și a obligațiilor fiscale trebuie să reflecte oportun, integral și veridic operațiunile contribuabilului și situația lui financiară.

(3) Pentru a controla stingerea obligațiilor fiscale, organul fiscal, alte autorități cu atribuții de administrare fiscală, în cazurile prevăzute expres de legislația fiscală, țin evidența acestora, înscriind în conturile personale ale contribuabilului, deschise pentru fiecare impozit și taxă, cuantumul, data apariției, modificării sau stingerii lor.

(4) Înscrierile în conturile personale ale contribuabilului se efectuează conform unui regulament, aprobat de Ministerul Finanțelor.

(5) Evidența impozitelor și taxelor locale pe obiectele impozabile care nu se află în raza organului fiscal în a cărei evidență este contribuabilul o ține organul fiscal în a cărei rază se află obiectul impozabil. Evidența impozitelor și taxelor calculate de serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale se ține de aceste servicii.

CE REPREZINTĂ AVIZUL DE PLATĂ A OBLIGAȚIEI FISCALE?

Definiție

Avizul de plată a obligației fiscale reprezintă o înștiințare scrisă prin care organul fiscal sau o altă autoritate cu atribuții de administrare fiscală cere contribuabilului să stingă obligațiile fiscale indicate în el.

Avizul de plată se întocmește și se remite contribuabilului în cazul în care obligația fiscală este calculată de organul fiscal sau de o altă autoritate publică cu atribuții de administrare fiscală, excepție făcând cazurile în care calculul este efectuat în funcție de rezultatele controalelor fiscale.

Dacă în calculul obligației fiscale, pentru care a fost remis aviz de plată, au fost făcute rectificări, organul fiscal sau o altă autoritate cu atribuții de administrare fiscală întocmește și expediază contribuabilului un aviz de plată rectificat.

Elementele obligatorii ale avizului de plată a obligației fiscale

- denumirea (numele și prenumele) contribuabilului;
- codul fiscal al contribuabilului;
- data emiterii sale;
- tipul, termenele de stingere și suma obligației fiscale;
- adresa și codul fiscal al organului fiscal sau al unei alte autorități care a întocmit avizul de plată.

Formularul tipizat al avizului de plată a obligației fiscale se aprobă de Ministerul Finanțelor.

Avizul de plată a obligației fiscale intră în vigoare la data la care contribuabilul l-a primit și este valabil până la stingerea obligației fiscale sau până la anularea lui.

Avizul de plată a impozitului pe bunurile imobiliare pentru persoane fizice (conform Anexei la Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 44 din 9.04.2012) este prezentat în anexa 2.

CUM SUNT STABILIȚI TERMENUL DE REMITERE A AVIZULUI DE PLATĂ ȘI TERMENUL DE STINGERE A OBLIGAȚIEI FISCALE?

Avizul de plată a obligației fiscale se remite contribuabilului până la expirarea termenului de stingere a obligației fiscale indicat în el, dacă legislația fiscală nu prevede altfel.

Obligațiile fiscale indicate în avizul de plată trebuie să fie stinse în termenele indicate în aviz.

CAPITOLUL 11

Dacă avizul de plată a fost remis contribuabilului după expirarea termenului de stingere a obligației fiscale, majorarea de întârziere (penalitatea) și/sau amenda pentru nestingerea ei în termen se aplică după expirarea a 10 zile calendaristice de la data la care contribuabilul a primit avizul de plată.

CAPITOLUL 12

TAXELE LOCALE ȘI OPTIMIZAREA PRESIUNII LOR LA NIVELUL UAT

CUM SE DETERMINĂ PRESIUNEA FISCALĂ?¹

La nivel macroeconomic, presiunea fiscală (Pf) exercitată de prelevările fiscale este dată de raportul dintre ansamblul prelevărilor obligatorii și un indicator macroeconomic, produsul intern brut (PIB).

$$1) Pf = ((\text{impozite} + \text{taxe} + \text{contribuții}) / \text{PIB}) * 100$$

În determinarea presiunii fiscale trebuie făcută distincție între prelevările obligatorii (veniturile fiscale) de încasat, reflectate de dreptul de creanță al statului asupra contribuabililor și prelevările obligatorii încasate efectiv.

Astfel putem distinge:

- o presiune fiscală "împusă":

$$2) Pfi = ((\text{impozite, taxe, contribuții de încasat}) / \text{PIB}) * 100$$

- o presiune fiscală "acceptată"

$$3) Pfa = ((\text{impozite, taxe, contribuții încasate}) / \text{PIB}) * 100$$

Cele două niveluri ale presiunii fiscale se vor identifica doar în condițiile nerealiste, de altfel, în care veniturile fiscale de încasat vor fi și încasate efectiv, ceea ce implică îndeplinirea tuturor obligațiilor fiscale de către contribuabili, la timp și în cuantumul exact, adică o disciplină fiscală și o consimțire totală la impozit.

Pe lângă această presiune fiscală obiectivă determinată tehnic, la nivel macroeconomic, prelevările obligatorii exercită și o presiune fiscală psihologică (resimțită) care măsoară pragul toleranței la impozit al fiecărui contribuabil.

¹ V. Veveriță, A. Secieru, I. Tornea, A. Petroia, "Finanțarea întreprinderilor mici și mijlocii din Republica Moldova: probleme, tendințe, perspective", IDIS "Viitorul", 2013

Cel mai adesea, acesta ia forma presiunii fiscale individuale (Pfi), care este raportul dintre totalul prelevărilor obligatorii suportate de un contribuabil și totalul veniturilor obținute de acesta înainte de impozitare, astfel:

$$4) Pfi = \frac{\text{total prelevări suportate de contribuabili}}{\text{total venituri obținute înainte de impozitare}} * 100$$

CARE SUNT CONSECINȚELE CREȘTERII PRESIUNII FISCALE?

Consecințele creșterii presiunii fiscale se manifestă sub diverse forme, printre care:

- **diminuarea eforturilor productive**, prin recurgerea la așa-numita “abstinență fiscală”, care constă în evitarea îndeplinirii anumitor operațiuni (limitarea activității salariale, de ex.), în scopul de a scăpa de impozitele la care ele dau naștere;
- **rezistențe politice**, manifestate îndeosebi prin revendicări categoriale în favoarea micșorării anumitor impozite ca și prin luarea de poziție și vot;
- **riscul de inflație prin fiscalitate**, risc legat de faptul că orice creștere a impozitelor se repercutează asupra proceselor de determinare a prețurilor;
- **frauda și evaziunea fiscală**, generate de o presiune fiscală ridicată sau de o creștere a acesteia.

Ce reprezintă darea de seamă fiscală ?

Dare de seamă fiscală – orice declarație, informație, calcul, notă informativă, alt document, care sunt prezentate sau trebuie să fie prezentate organului fiscal, privind calcularea, achitarea, reținerea impozitelor, taxelor, majorărilor de întârziere (penalităților) și/sau amenzilor ori privind alte fapte ce țin de nașterea, modificarea sau stingerea obligației fiscale.

Ce reprezintă avizul de plată a obligației fiscale?

Avizul de plată a obligației fiscale reprezintă o înștiințare scrisă prin care organul fiscal sau o altă autoritate cu atribuții de administrare fiscală cere contribuabilului să stingă obligațiile fiscale indicate în el.

Ce trebuie să conțină, de regulă, darea de seamă fiscală?

Darea de seamă fiscală, de regulă, trebuie să conțină:

- a) denumirea (numele și prenumele) contribuabilului;
- b) codul fiscal al contribuabilului, iar după caz și codul subdiviziunii acestuia;
- c) perioada fiscală pentru care se prezintă;
- d) tipul impozitului sau al taxei;
- e) obiectul impozabil (baza impozabilă);
- f) cota impozitului sau taxei;
- g) facilitățile fiscale;
- h) suma impozitului sau a taxei;
- i) alte date și informații;
- j) pentru darea de seamă pe suport de hârtie – semnătura, autenticată cu ștampilă, a persoanelor responsabile (conducătorul și contabilul-șef) ale contribuabilului sau semnătura contribuabilului (a reprezentantului acestuia);
- k) pentru darea de seamă în format electronic – semnătura digitală, aplicată în modul stabilit de Guvern, sau semnătura electronică de autentificare, aplicată în modul stabilit de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, a persoanelor menționate la lit.j).

GLOSAR (CONFORM LEGISLAȚIEI ÎN VIGOARE)

Administrarea fiscală reprezintă activitatea organelor de stat împuternicite și responsabile de asigurarea colectării depline și la termen a impozitelor și taxelor, a penalităților și amenzilor în bugetele de toate nivelurile, precum și de efectuarea acțiunilor de urmărire penală în caz de existență a unor circumstanțe ce atestă comiterea infracțiunilor fiscale.

Clasificarea bugetară este un instrument tehnic de sistematizare, urmărire și control al realizării veniturilor publice și efectuării cheltuielilor publice. Clasificarea bugetară reprezintă gruparea veniturilor și cheltuielilor bugetare într-o ordine obligatorie și după criteriile unitare.

Documente de evidență – documente pivoare la operațiuni, la efectuarea plăților aferente acestor operațiuni, inclusiv documente confirmative, orice alte documente prevăzute, conform actelor normative, pentru activitatea contribuabilului.

Dare de seamă fiscală – orice declarație, informație, calcul, notă informativă, alt document, care sunt prezentate sau trebuie să fie prezentate organului fiscal, privind calcularea, achitarea, reținerea impozitelor, taxelor, majorărilor de întârziere (penalităților) și/sau amenzilor ori privind alte fapte ce țin de nașterea, modificarea sau stingerea obligației fiscale.

Dare de seamă fiscală unificată – declarație, prezentată sau care trebuie să fie prezentată organului fiscal, privind calcularea, achitarea, reținerea impozitelor, taxelor, primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, majorărilor de întârziere (penalităților) și/sau amenzilor de către întreprinzătorul individual, gospodăria țărănească (de fermier) al căror număr mediu anual de salariați, pe parcursul perioadei fiscale, nu depășește 3 unități și care nu sunt înregistrați ca plătitori de TVA.

Diminuare a impozitelor, taxelor și/sau altor plăți – totalitate a acțiunilor sau inacțiunilor în rezultatul cărora contribuabilul declară sumele impozitelor, taxelor și/sau altor plăți în cuantum mai mic decât cel prevăzut de legislație.

Obligație fiscală – obligație a contribuabilului de a plăti la buget o anumită sumă ca impozit, taxă, majorare de întârziere (penalitate) și/sau amendă.

Impozitul reprezintă o contribuție bănească obligatorie, generală și cu titlu nerambursabil, datorată conform legii, bugetului public de către persoanele fizice și juridice pentru veniturile pe care le obțin sau bunurile pe care le posedă. În cazul **impozitelor locale**, această plată este efectuată în favoarea **bugetelor locale**. În contextul acestei definiții, *boxa laterală* precizează **caracteristicile impozitului**.

Impozitul pe bunurile imobiliare este un impozit local, reprezentând o plată obligatorie la buget de la valoarea bunurilor imobiliare. *Impozitul pe bunurile imobiliare alimentează bugetele satelor (comunelor) și orașelor (municipiilor, inclusiv m. Bălți și Chișinău).*

Impozitul privat reprezintă o plată unică ce se percepe la efectuarea tranzacțiilor cu bunuri proprietate publică în procesul privatizării, indiferent de tipul mijloacelor folosite.

Încălcare fiscală – acțiune sau inacțiune, exprimată prin neîndeplinire sau îndeplinire neadecvată a prevederilor legislației fiscale, prin încălcarea drepturilor și intereselor legitime ale participanților la raporturile fiscale, pentru care este prevăzută răspundere în conformitate cu prezentul cod.

Taxa locală, conform Codului Fiscal al Republicii Moldova, reprezintă o plată obligatorie efectuată la bugetul UAT, având, în mare parte, aceleași caracteristici și elemente pe care le are impozitul.

Termen de stingere a obligației fiscale – perioadă, stabilită conform legislației fiscale, în care trebuie să fie executată obligația fiscală, incluzând și ultima sa zi în orele de program ale organului fiscal. Dacă ultima zi a perioadei este una de odihnă, se va considera o ultimă zi prima zi lucrătoare care urmează după ziua de odihnă. În cazul prezentării dărilor de seamă în format electronic, ultima zi se consideră ziua deplină. În mod analogic se determină și termenele de executare a altor acțiuni prevăzute de legislația fiscală.

Patenta de întreprinzător este un certificat de stat nominativ, ce atestă dreptul de a desfășura genul de activitate de întreprinzător indicat în ea în decursul unei anumite perioade.

Perioadă fiscală – timp, stabilit conform legislației fiscale, pentru care se execută obligația fiscală.

Vizită fiscală – procedeu de asistență fiscală care constă în explicarea legislației fiscale, cu caracter consultativ, și/sau în stabilirea unor date de ordin general despre activitatea contribuabilului.

Secret fiscal – orice informație de care dispun organele cu atribuții de administrare fiscală, inclusiv informația despre contribuabil ce constituie secret comercial, cu excepția informației despre încălcarea legislației fiscale.

BIBLIOGRAFIE

- 1) Carta Europeană a autonomiei locale din 15.10.1985, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1253-XIII din 16.07.97.
- 2) Codul Fiscal al Republicii Moldova. Legea Republicii Moldova nr. 1163-XIII din 24.04.97. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 62/522 din 18.09.1997.
- 3) Legea nr. 181 din 25 iulie 2014 privind finanțele publice și responsabilitățile bugetar-fiscale. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 223-230 din 08.08.2014.
- 4) Legea nr. 397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 248-253 din 19.12.2003.
- 5) Ordinul Ministrului Finanțelor privind clasificția bugetară nr. 208 din 24 decembrie 2015.
- 6) Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 191 din 31 decembrie 2014.
- 7) Strategia Națională de Descentralizare (Legea nr. 68 din 05.04.2012 pentru aprobarea Strategiei naționale de descentralizare și a Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de descentralizare pentru anii 2012–2015).
- 8) Manole T. Finanțe publice locale: rolul lor în consolidarea autonomiei financiare la nivelul unităților administrativ-teritoriale. Chișinău: Epigraf, 2003. 240 p.
- 9) Stratulat O. Impozitele. Abordare teoretică. Chișinău: Editura Evrica, 2004. 96 p.
- 10) Stratulat O. Impozite directe. Chișinău: Editura Evrica, 2004. 72 p.
- 11) Secrieru A. Finanțe publice: Instrumente și mecanisme financiare de intervenție guvernamentală. Chișinău: Epigraf, 2004, 424 p.
- 12) V. Veveriță, A. Secrieru, I. Tornea, A. Petroia, Finanțarea întreprinderilor mici și mijlocii din Republica Moldova: probleme, tendințe, perspective, IDIS "Viitorul", 2013, 319 p.
- 13) www.fisc.md
- 14) www.minfin.md
- 15) www.statistica.md

ANEXE

Anexa nr.1

**la Ordinul IFPS/
nr.1603 din 20 decembrie**
Приложение № 1
к приказу ГНИ
№ 1603 от 20 декабря 2012

Forma TL 13

**Pentru uz intern SF/
Для служебного
пользования**

Codul fiscal al contribuabilului/

Фискальный код налогоплательщика

Denumirea contribuabilului/

Наименование налогоплательщика

Codul localității (CUATM)/

Код местности

Inspectoratul Fiscal de Stat /

Государственная налоговая инспекция

Codul activității de bază conform CAEM/

Код основного вида деятельности согласно КЭДМ

Data prezentării dării de seamă/ Дата представления отчета		Perioada fiscală / Налоговый период		DAREA DE SEAMĂ PE TAXELE LOCALE/ ОТЧЕТ ПО МЕСТНЫМ СБОРАМ					
Nr. d/o/ № п/п	Clasifica- rea bugeta- ră/ Счёт бюджет- ной класси- фикации	Denumirea taxei/ Наименование сбора	Baza impozabilă a obiec- tului impunerii /se indică în expresie cantitativă sau, după caz, bănească// Налогооблагаемая база объекта налогообложения (указывается в количе- ственном или, по случаю, в денежном выражении)	Cota (lei, %)/ Ставка (lei; %)	Suma taxei calculate (lei) (col.5 x col.6)/ Исчислен- ная сумма сбора (lei) (гр.5 x гр.6)	Suma facițiilor fiscale acordate (lei)/ Сумма налоговых льгот, предоставленных (lei)		Suma taxei cătore plătă (lei) (col.7 – col.8)/ Сумма сбора к уплате (lei) (гр.7 – гр.8)	10
						Total/ Всего	Inclusiv de către autorit. admin. pub. locale/ В том числе местными органами публичного управления		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	122/28	Taxa pentru amenajarea teritoriului / Сбор на благо- устройство тер- риторий	Numărul/ Количество	Numărul, suma/ Количе- ство, сумма	6	7	8	9	10

ANEXE

2.	115/56	Taxa de organizare a licitațiilor și lote-riilor pe teritoriul unității administra-tiv-teritoriale / Сбор за органи-зация аукционов и лотерей в пределах админи-стра-тивно-тер-рито-риальной единицы	Lei/лей						
3.	115/41	Taxa de plasare (amplasare) a publicității (reclamei)/ Сбор за размещение рекламы	Lei/лей						
4.	122/32	Taxa de aplicare a simbolicii locale / Сбор за исполне-зование местной символики	Lei/лей						
5.	122/30	Taxa pentru unități-le comerciale și/sau de prestări servicii/ Сбор за объекты торговли и/или объекты по оказанию услуг	Numărul de unități/ Количество объектов						
6.	122/27	Taxa de piață / Рыночный сбор	Numărul de m ² / Ко-личество кв.м.						

ANEXE

7.	122/29	Taxa pentru cazare / Сбор за временное проживание	Lei/лей																	
8.	115/42	Taxa balneară / Курортный сбор	Lei/лей																	
9.	115/39	Taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe teritoriul municipiilor, orașelor și satelor (co-munelor) / Сбор за предоставление услуг по автомобильной перевозке пассажиров	Numărul de unități / Количество объектов																	
10.	122/34	Taxa pentru parcare / Сбор за парковку авто-transporta	Numărul de m² / Количество кв.м.																	
11.	122/69	Taxa pentru dispozitivele publicitare / Сбор за рекламные устройства	Numărul de m² / Количество кв.м.																	
Total pe taxe locale / Итого по местным сборам			X																	X

ANEXE

Suma de control/ _____

Контрольная сумма Suma taxei col.10/ *сумма сбора гр.10*

Ne asumăm răspunderea prevăzută de legislație pentru întocmirea incompletă și/sau neconformă a dării de seamă /

Несем ответственность, предусмотренную законодательством за неполное и/или ненадлежащее оформление отчёта

Conducătorul/ Руководитель

Contabil-șef / Главный бухгалтер

Anexă pe _____ **file/** листах

Приложение на

L.Ș.

Conducătorul/ Руководитель

Contabil-șef / Главный бухгалтер

Anexă pe _____ **file/** листах

Приложение на

L.Ș.

ANEXĂ LA DAREA DE SEAMĂ PE TAXELE LOCALE (FORMA TL 13)

PRIVIND SUMELE CALCULATE PE SUBDIVIZIUNI/

Приложение к Отчету по местным сборам (Forma TL 13)

в части сумм, исчисленных по подразделениям

Codul fiscal al contribuabilului / Denumirea contribuabilului /

Фискальный код налогоплательщика _____ Наименование налогоплательщика _____

Nr. d/o/ № п/п	Clasificarea bugetară/ Счёт бюджетной классификации	Codul subdiviziunii/ Код подразделения	Codul localităţii/ Код местности	Denumirea taxei/ сбора	Baza impozabilă a obiectului impunerii (se indică în expresie cantitativă sau, după caz, bănească)/ Налогооблагаемая база объекта налогообложения (указывается в количественном или, по случаю, в денежном выражении)		Cota/ Ставка	Suma taxei calculate (lei)/ Исчисленная сумма сбора (lei)	Suma facilităţilor fiscale acordate (lei)/ Сумма налоговых льгот предоставленных (lei)		Suma taxei către plată (lei)/ Сумма сбора к уплате (lei)
					Unitatea de măsură/ Единица измерения	Numărul, suma/ Количество, сумма			Total/ Всего	Inclusiv de către autorit. admin. pub. locale/ В том числе местными органами публичного управления	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	122/28	x	x	Taxa pentru amenajarea teritoriului, total, inclusiv pe UAT:/ Сбор на благоустройство территорий, всего, в том числе по АТЕ:	Numărul/ Количество						

3.	115/41	x	x	Taxa de plasare (amplasare) a publicității (reclame) total, inclusiv pe UAT:./ Сбор за размещение рекламы, всего, в том числе по АТЕ:	Lei/lei					
3.1	x			X	x					
3.2	x			X	x					
3.3	x			X	x					
3.4	x			X	x					
3.5	x			X	x					
3.6	x			X	x					
3.7	x			X	x					
3.8	x			X	x					
4.	122/32	x	x	Taxa de aplicare a simbolicii locale, total, inclusiv pe UAT:./ Сбор за использование местной символики всего, в том числе по АТЕ:	Lei/lei					
4.1	x			X	x					
4.2	x			X	x					
4.3	x			X	x					
4.4	x			X	x					
4.5	x			X	x					
4.6	x			X	x					
4.7	x			X	x					

ANEXE

4.8	x												
5.	122/30	x	x					X					
					Taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii, total, inclusiv pe UAT: / <i>Сбор за объекты торговли и/или объекты по оказанию услуг, всего, в том числе по АТЕ:</i>								
	5.1	x						X					
	5.2	x						X					
	5.3	x						X					
	5.4	x						X					
	5.5	x						X					
	5.6	x						X					
	5.7	x						X					
	5.8	x						X					
6.	122/27	x	x					X					
					Taxa de piață, total, inclusiv pe UAT: / <i>Рыночный сбор, всего, в том числе по АТЕ:</i>								
	6.1	x						X					
	6.2	x						X					
	6.3	x						X					
	6.4	x						X					

6.5	x								x				
6.6	x								x				
6.7	x								x				
6.8	x								x				
7.	122/29	x	x						Lei/lei				
			Taxa pentru cazare, total, inclusiv pe UAT:./										
			<i>Сбор за временное проживание, всего, в том числе по АТЕ:</i>										
7.1	x								x				
7.2	x								x				
7.3	x								x				
7.4	x								x				
7.5	x								x				
7.6	x								x				
7.7	x								x				
7.8	x								x				
8.	115/42	x	x						Lei/lei				
			Taxa balneară, total, inclusiv pe UAT:./										
			<i>Курортный сбор, всего, в том числе по АТЕ:</i>										
8.1	x								x				
8.2	x								x				
8.3	x								x				

ANEXE

10.	122/34	x	x	Taxa pentru parcare, total, inclusiv pe UAT: / Сбор за парковку автотранспорта, всего, в том числе по АТЕ:	Numărul de m ² / количество кв.м.								
10.1	x			X	x								
10.2	x			X	x								
10.3	x			X	x								
10.4	x			X	x								
10.5	x			X	x								
10.6	x			X	x								
10.7	x			X	x								
10.8	x			X	x								
11.	122/69	x	x	Taxa pentru dispozitive publicitare total, inclusiv pe UAT: / Сбор за рекламные устройства всего, в том числе по АТЕ:	Numărul de m ² / количество кв.м.								
11.1	x			X	x								
11.2	x			X	x								
11.3	x			X	x								
11.4	x			X	x								
11.5	x			X	x								
11.6	x			X	x								
11.7	x			X	x								
11.8	x			X	x								
Total pe taxele locale / Итого по местным сборам											X	X	X

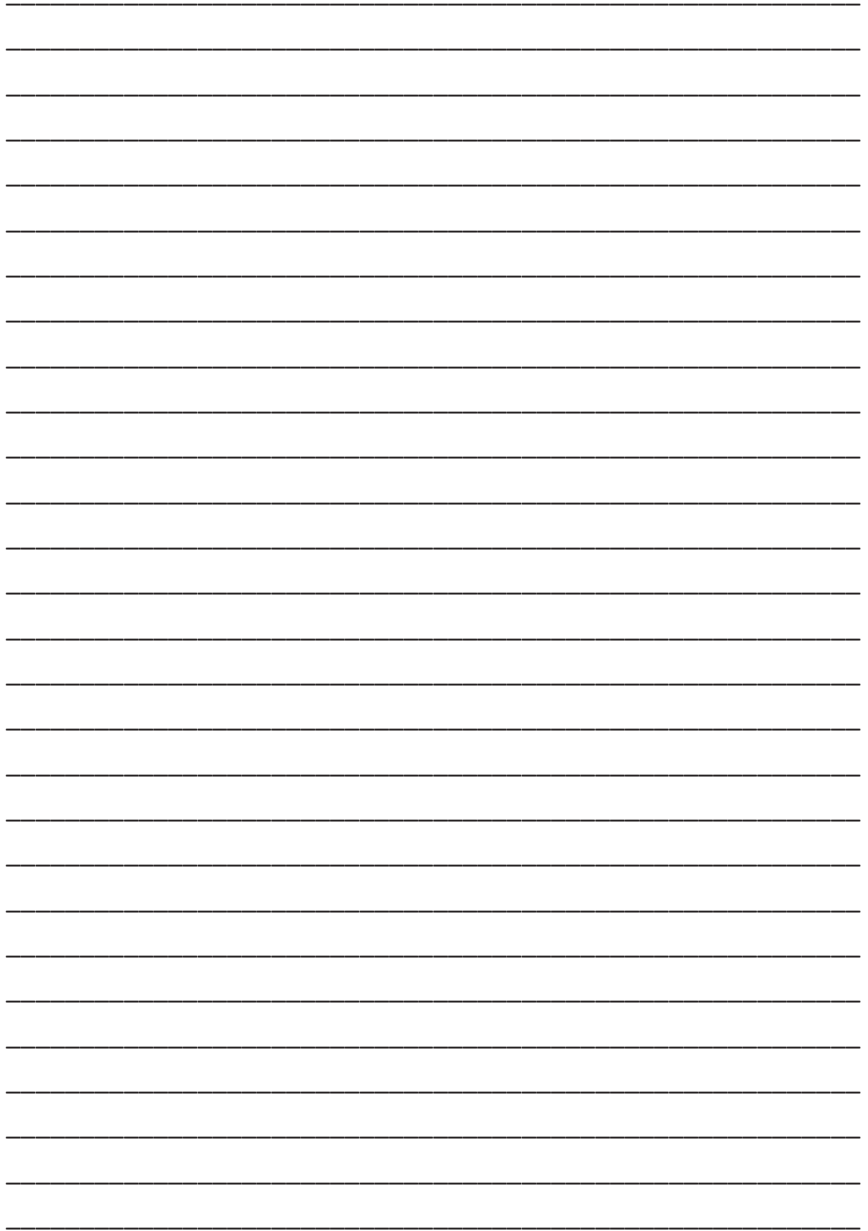
Total impozit calculat/ Всего исчислено налога																					

Sold/ Сальдо		Corectări (recalculări)/ Исправления (перерасчёты)		Calculat către plată pentru anul 20__/ Исчислено к уплате на 20__ год	Total către plată/ Всего к уплате	Inclusiv/ В том числе:	
Piați de bază (restanță-/ supraplață+) Основные платежи (недоимка-/ переплата+)	Majorare de întârziere (restanță-/ supraplață+) Пеня (недоимка-/ переплата+)	Piați de bază (restanță-/ supraplață+) Основные платежи (недоимка-/ переплата+)	Majorare de întârziere (restanță-/ supraplață+) Пеня (недоимка-/ переплата+)			Până la/ До 15.08.20__	Până la/ До 15.10.20__
1	2	3	4	5	6=5-1-2-3-4	7=(1/2*5)-1-2-3-4	8=6-7

La achitarea integrală a impozitului până la 30.06.20__, beneficiați de o reducere în mărime de 15% din suma impozitului calculat către plată pentru anul curent, se constituie __, __ lei./ При полной уплате налога до 30.06.20__ предоставляется скидка в размере 15% от исчисленной суммы налога к уплате на текущий год, которая составляет __, __ леев.

Rechizite bancare/ Банковские реквизиты	
Depunător/ Вкладчик: _____	Codul fiscal al depunătorului/ Фискальный код вкладчика: _____
Beneficiar/ Бенефициар: _____	Contul bancar al beneficiarului/ Банковский счёт бенефициара: _____
Vanca beneficiară/ Банк бенефициар: _____	Contul trezoreria/ Казначейский счёт: _____
Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat	Codul băncii beneficiare/ Код банка бенефициара: TREZMD2X
Conținutul operațiunii/ Содержание операции: Impozit pe bunurile imobiliare achitat de către persoanele fizice – setățeni din valoarea estimată (de piață) a bunurilor imobiliare/ Налог на недвижимое имущество, уплачиваемый физическими лицами - гражданами от оцененной (рыночной) стоимости недвижимого имущества	Codul fiscal al beneficiarului/ Фискальный код бенефициара: 10066601000037
Total către plată/ Всего к уплате	_____ lei/ леев, inclusiv penalitate/ включая пеню _____ lei/ леев
	până la/ до 30.06.20 ____ - ____ lei/ леев, inclusiv penalitate/ включая пеню _____ lei/ леев

Rechizite bancare/ Банковские реквизиты	
Depunător/ Вкладчик: _____	Codul fiscal al depunătorului/ Фискальный код вкладчика: _____
Beneficiar/ Бенефициар: _____	Contul bancar al beneficiarului/ Банковский счёт бенефициара: _____
Vanca beneficiară/ Банк бенефициар: _____	Contul trezoreria/ Казначейский счёт: _____
Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat	Codul băncii beneficiare/ Код банка бенефициара: TREZMD2X
Conținutul operațiunii/ Содержание операции: Impozit pe bunurile imobiliare achitat de către persoanele fizice – setățeni din valoarea estimată (de piață) a bunurilor imobiliare/ Налог на недвижимое имущество, уплачиваемый физическими лицами - гражданами от оцененной (рыночной) стоимости недвижимого имущества	Codul fiscal al beneficiarului/ Фискальный код бенефициара: 10066601000037
Total către plată/ Всего к уплате	_____ lei/ леев, inclusiv penalitate/ включая пеню _____ lei/ леев
	până la/ до 30.06.20 ____ - ____ lei/ леев, inclusiv penalitate/ включая пеню _____ lei/ леев

The page features a decorative header at the top with a dark orange bar on the left and a light orange bar on the right. Below the header is a large white area containing 26 horizontal lines for writing. The lines are evenly spaced and extend across most of the page width.

